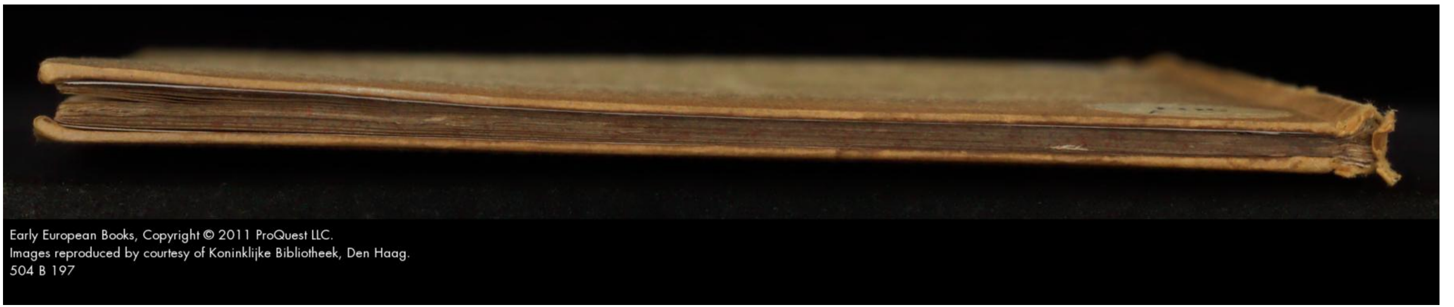
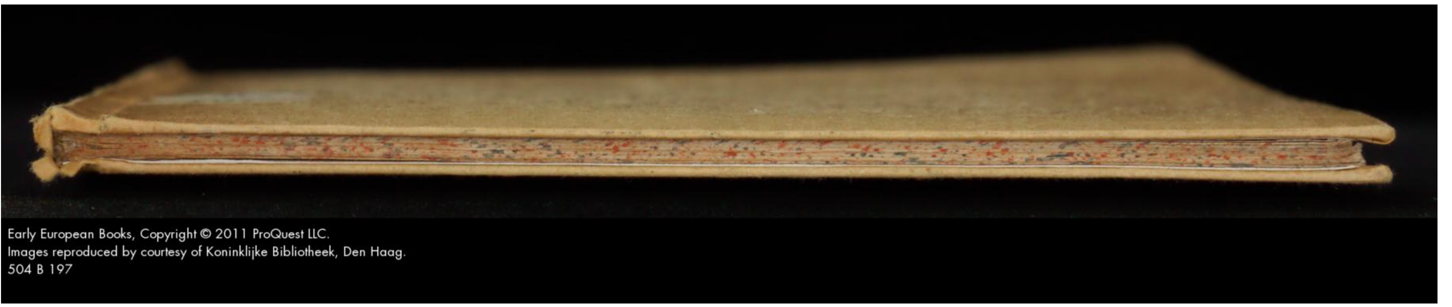

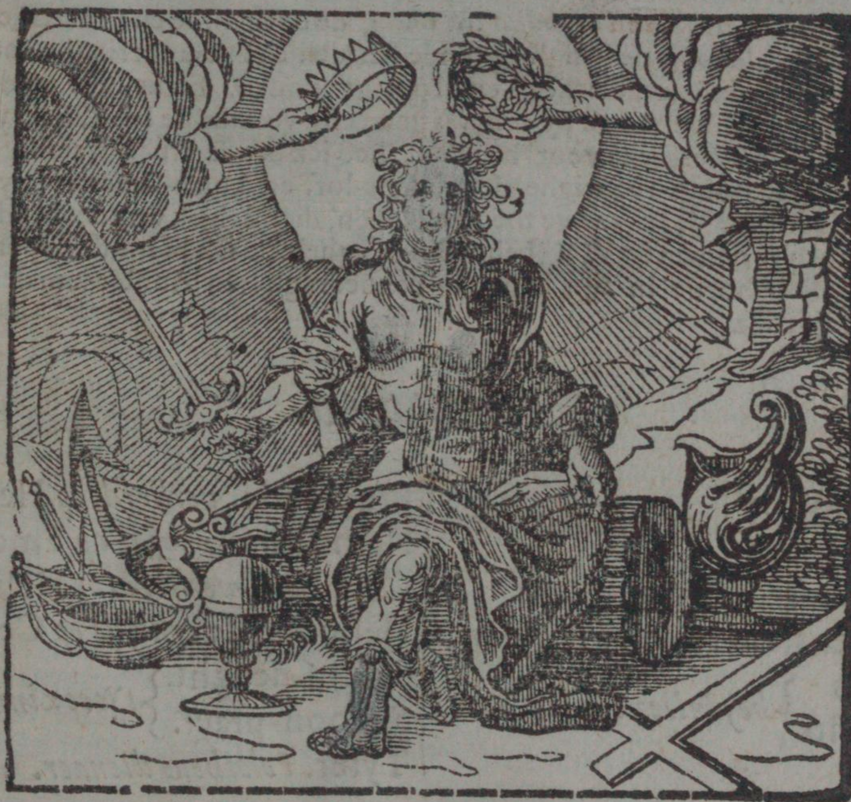

Batavierse Urysagie SPEL.

Nobilitas sola est atque unica virtus

Tot Leyden,

Voor Daniel Roels / Boeckvercooper / woonende by de Hoghelantsche Kerck / Anno. 1622.

D'EDELE.

Deughd-rijcke/ Lees-gierige Iouffrou/ Ioffrou Franscoise Steenborn.

T En tyde als de bloeyende jeughde eens leergierigeBataviers lenten geneughte raepten in Reden-rijcx oeffeningh, besteden hy deleeghe uuren vaecken in yets 't welck te minsten zo veel geests-verquickingh', ghelijck leegbaerheyt hersenen versuffing, teelden: onder andere zijns gedighten, vond'ik dit by een voegsel der *Bataviersche Vryagie-spel*, 'twelck by gevalle, V E. vertoont is gheweest in 's Gravenhage. 'k Heb vaecken te vooren, en oock zedert, verstaen V. E. op 'tzelve inhoudt geredenkavelt hebt met den autheur, en bevonde V. E. en zijn oordeel evenaerden in 't beloop onses eeuw'. nopende de onveranderlijcke liefde, de geapassioneerde neygingh, die zijn *Heliodoor* met *Celestina*, *Hermilio* met *Emerentia*, de tweelings liefde van *Pamphilio* en *Sephalus* tot *Lucia*, de beveynsde ende hatelijcke minne van *Polotheus*, de schightige ende schadelijcke veranderinghe van *Lucia*, pleghen: hunliens geluckige, en droevige eynden. En bemerckende hoe aengenaem 'tzelve werck by velen is geweest, vermits de bevallijcheyt des ghedichte, en leerlijcke voor-beelden, heb ick het de druck waerdigh geacht: en V. E. wijdt-rughtighe deughdens-lof, en kunst-lievende neyginghe my verstout V. E. 'tzelve toe te eygenen, dienstelijck verzoeckende dit werckskcn te nemen in V. E. behoedingh', ghelijck ick bidde de opperhoeder V. E. behoede in zijn heylighe behoedingh. In Amsterdam den eersten Iulij, 1622.

Personagien.

Theophilus. } *twee oude Batavierē*	Emerentia. *verliefdt op* Hermilio.
Piracles. }	Hermilio *verliefdt op* Emerentia.
Celia. *een loos meysken.*	Celestina. *verliefdt op* Heliodoor.
Polotheus. *een beveynst Iongeling.*	Heliodoor. *verliefdt op* Celestina.
Sephalis } *beyde lievēde Ioff.* Luc.	Schijn-deught. } *twee zinnekens.*
Panphilio. }	Schoon-praet. }
Lucia.	Tyter. *Polotheus dienaer.*

Het tooneel is de Amstels-dijck, Reegeliers, Spieghels, en Dry-roemers-hof.

BATAVIERSE VRYAGIE-SPEL.

EERSTE BEDRIIF.

Theophelus, en Piracles: *twee oude Batavieren.*

Theoph. V Riendt Piracles wat ist? wat salmen 't doch toe duyden?
Dat/ laesy/ onse Land/ de Batevierschе luyden/
„ Waer Seeghbaerheyt heur zeet/ het slechte/ en reght ghemoedt/
„ De onbeveynsde trouw'/ en nootdrufts g'noeging' vroed'
(Ach alderzoeste eeuw'.) geplaetst was. Heyl' ghe eere:
De schyn-deughd' en schoon-praet nu achten/ laes/ veel meere?
Ghelyck of ons natuur in wesen waer verkeert/
Mits dese ys're Eeuw' ons niet als loosheyt leert.
Piracles. Theophelus ick noyt zins myne teere jaeren
Het Vaderlant dus zagh/ wy and're luyden waren/
Noyt hoorden ick zo veel geklagh van liefds ontrouw.
De knapen zyn zo valsk' dat quaelyck de Joffrouw'
Magh roemen van hun liefd'/ zo tobb'len hun liens zinnen/
„ De laeste die zy zien zyn d'eerste die zy minnen/
„ Dus zwierdt hunliens verkies vermits de swacke grondt.
Theoph. So lieven zy dan niet?
Piracles. Alleenlyck met de mondt/
Die snapt/ die klapt/ die vrydt/ die weet zo zoet te queelen
Dat zy door 'tvalsk' ghezmeeck de maeghdens herten steelen/
„ Want langer niet en duurt de min des loosen man
„ Dan zo lang als de maeght de min-vrught weyg'ren kan.
Theoph. My dunkt de vrouwens schoonheyt heur gans gaet verschuylé/
Ghelyck de loose mans met hunliens trouwe tuylen.
De roose-schoone-kleur nu zelden opwaerts schiet/
Verlooren is de schaemt/ de vrouwen bloosen niet/
Of zelden zo ick merck. Ziet hoe zy al hun kleeren
Verand'ren na de wys/ en gaen d'een d'ander leeren
't Wtheems te zyn het best: al blyft het aensight een/
De kleeding' is zo wayts/ dat wy met groote reen
Wel segghen moghen dat/ helaes/ men wel bevinnen/
Gelyck het kleedt vervreemdt verand'ren oock de zinnen/
Manieren/ en ghelaet.
Piracles. Helaes/ verlooren tyt/
O Vader-land 'tschynt ghy u zelven niet en zyt.
Waer is 'tgoedrondse hert als woorden zeeg'len waren?
Als lust niet was verwerdt in woeste-Venus-baeren?

Als d'ooghen waren boden van 't gheen 'therte zoght?
En woorden tolcken van 'tgheen ons gemoede doght?
Als lust ghevleughelt was door reedens strickte wetten?
Als liefde maghtigh was te blussen mins-lusts-hetten?
Als eer de septer droegh/ en niemant dencken dorst
Te rusten als upt lief d' op zijn gheliefdens borst?

Pheoph. Help Godt/ hoe ist verkeert.

Piracles. O Hemel wat macht weesen?
Theophelos ghy weet hoe 'tvaderlant voor desen
Europaes spieghel was/ wat salt nu zijn in't lest?

Theoph. Verleden tyt was opt gheacht de alderbest/
Tijt is de selve tijdt/ 'tzijn dese wulpse kuuren
Die teelen al 'tverkeer/ en onse jeughden stuuren
Laes/ op onrechte wegh' door schijn deught/ en schoon-praet.

Piracles. Te ropen dese upt is daer toe gheenen raet?

Theoph. Gheen raed als gheen gheloof te geven aen hun bepen.

Piracles Laet dit 't beslot dan zijn en wyselijck belepen/
Tot Vaderlantse nut/ en 'talghemeyne goedt/
Godt gunt zijn gunst' aen hun diet al om 'tbeste doet. Beyde bininnē.

Celia *een loos meysken* Polotheus *een beveynsden Ionghelingh.*

Celia Reght vande Reeg'liers dijck quam ick om u te vinden

Pelothe. En ick van Reeg'liers hof/ o Celia, beminde
Speel-noot nu moet ick yets gaen vinden schalck'lijck upt
Wat vreemdts/ en zoo belapen dat mijn zins bedupdt.
Door jonghe Batavirs niet licht kan syn ghevonden.

Celia Zaght/ zaght/ daer zijnder twee/ die zullen yets vermonden/
t'Ghevaer huns heete min/ laet ons ons houden stil
En overhooren 'tgheen hen gaeylhept wercken wil.

Sephalus. Pamphilio.

Sephalus Wat ist dat u beweeght? zijt ghi berooft van zinnen/
Pamphilio? eng'looft Lucia sou beminnen
V meer als zy my lieft/ al't Amstelse ghewest
Wel kenn'lijck ist dat zy my opt beminden best'

Panphil. ,t Goetduncken u bezit/ de waen het u voorbeelden/
Lucia meerder gunst my immer mede deelden
Als ghy u leven hadt.

Sephalus V gunste doch ontvoud/
Waer deur dat ghy u hoop heurs weer-liefd zeecker houd,

Panphil. Meer tekenen heurs liefds kan ick als ghy verhalen.

Sephalus. Wel nu begint/ doet ghy 't zoo zal ick niet meer talen
Na heur/ maer ick gheloof dat ghy heel zijt verzindt/

Wit

Mits ick voor zeker weet: dat zy my best bemindt
Doch zeght wat gunst ghy hadt.

Panphil. Lucy onlangs verleden/
Met andre Nimphkens meer/ al kavelende reden
Van liefdens rechte aert/ in 'tvelt verselschapt was
(Al zittend' in een ringh/ op 'tzoete klaver gras/)
Verspieden my van veer/ dies zy heur lief ghezighte/
Met lodderlijck ghedraey niet eens van my en lighte/
Ja heur Albastre vel van vreughde lieflijck bloos
(Oprechte liefds blasoen) ghelijck een verske roos/
Of als de gouden Son in 't Oosten uyt comt breecken.

Sephalus Van s'ander daeghs onweer ghewis/ ja ware teecken/
En seker u voorzeyde 'tbloosken op heur wangh
Toekomende ghezught/ en u bedroef de zangh.

Panphil. Ja zomtijts vind'ick heur met and're dochters fiere
Al pluckend' bloemkens aen de Amstelse reviere/
En midts als zy my siet de pluck lust heur vergaet/
Ja al 'tghepluckt ghebloemt sy acht'loos vallen laet:
Is dit gheen liefdens blijck?

Sephalus Het schaepken moet oock schroomen
Te grasen alst ter schicht de Wolf van veer siet komen.

Panphil. En soo sy slechts mijn hondt gemoet sy stroockt en doet
Hem alle vrienschap dan.

Sephalus O slechten/ armen bloedt/
Al liefdt sy wat u is zy mach u lijckwel haeten.

Panphil. Zo ghy 't al qualijck duydt zo kan gheen gunste baten.
Noch vond'ick gist'ren heur op d'Amstel kant int gras/
Al waer mijn lieve Nymph in 't water lobb'rend' was/
Terstont als zy my sach mijn by-zijn sy ghehenghden/
En met heur lieve handt mijn aengesicht besprenghden.

Sephalus 't Scheen sy verkoelen wou u hertens heete min/
En u besprenghden g'lijck de Deliaens Godin
Actæons aenghesicht verachtelijck behoofden.

Panphil. Lucia korts verleen vermoeydt was heur verpoosden/
Recht ondr'een linde lommer bloeme-kranskens bond'
Verciert met zulck verschiet als sy doen tijdigh vond'/
En mits als sy my sach heur pols soo schichtich jaeghden
Dat zijt niet loch'nen kost als ick't me-vrouwe vraeghden.

Sephalus 't Was ghelijck of heur een koorts door u ghesicht bevongh/
En t'omgheroerde bloedt doen deur heur ad'ren sprongh.

Panphil. Noch volghden ick heur eens ond'r heur speel-nooten allen/
En sy uyt liefde liet een tuyltgen heym'lijck vallen/
Doch kustendt eerst/ op dat ick heur kus nemen sou
Vant lief ghebloemt/ flux ick (door 't wincken van mijn vrouw)
Opraepten 't: is dit niet een openbaren gunste?

Sephalus Hier door mooght ghy verstaen dat sy heur liefde en jonste
G'leeck by verwelckt ghebloemt die waren schoon by dach/

Maer wurp die savonts wech als sy u komen sach.
Panphilio Ghy neemt het al verkeert wat ick te voozen stelle/
Wilt Sephalus nu oock u gunste my vertellen
Om t'oord'len wien sy liefdt.
Sephalus. Zo zot ick niet en ben/
" Door 'troemen van vrouws gunst men klaer de gecken ken/
" Wat vordert doch u roem? wat baet u gunstens boogen?
Al zaeght ghy liefds gesant door 'tgluuren heures oogen.
En of Lucia my heur gunst bewesen had/
Panphilio hoe dus? Waent ghy dat ick u dat
" Verhalen soud'? Ach neen/ waer sy heur gunst me delen/
" Geen gunste waerdigh zijn/ so wy 't niet kunnen helen.
Panphyl. Hoe loosliick ghy ondeckt 'tgeheyme mijns ghemoedt.
Sephalus. 't Is u verdiende loon ghy die de maeght misdoet/
Beroemt u van heur liefd'/ en moog'lyck onwarachtigh/
Dit 's d'oorsaeck waerom dat de maeghde afterdaghtigh
In henliens gunste zijn/ want ghy u duncken laet/
En sulke Narren meer/ dat al is t'uwer baet/
De minste heusche gunst die vrouwen ons betonen
V sotlijck waenen doet dat dese wyse schoonen
Niet veynsen in hun liefd'.
Panphyl. O Sephalus ick docht
Niet/ dat ghy waert so schalck/en listelijcke socht
Te ziften mijn ghedacht/ en dan noch te begecken
't Geen ick in vryheyt spreeck/ dit syn u loose trecken/
Veer ist van my dat ick Lucias hooge waerd'
Sontraghten te misdoen/ tis mijn liefs liefdens aert
't Besteden van weer liefd' uyt reyne liefde aerdigh.
Sephalus. Pamphilio, swijght/ swijght/ghy zijt heur lief d' niet waerdigh
Panphyl. Mijns waerde ick niet roem/ maer van mijn trouw ick mach
My roemen/ want met trouw men trou opt lonen sagh.
Sephalus, Ghy weet niet hoe ick heur onlangs verleen bevrydde
Van eenen boosen-Sater die ten selven tyde
Heur eer schier had berooft/ had ick het niet belet/
Daer over liefdt zy my/ of weldoen heeft gheen wet.
Panphyl, Zo soud' heur vrye-hert / oft d'herte-steelders-oogen
Ond'r een ghestelde Wet door u dan syn ghetooghen:
De liefd' noyt wetten had ov'r onse vrye-wil/
Betrout ghy op heur plight/ bindt ghy u aen die gril/
'k Vertrouwe op de trouw/ die ick me vrouwe toonden/
" Getrouwe trouw uyt trouw met trouheyt immer loonden.
Sephalus. Betrout ghy op heur trouw wijl ick heur weer-liefd' win/
Want sulcken als ghy syt verstaen niet d'aert van min. binnen.
Polothe. Ziet hoe dat dese twee sigh niet verg'lijcken konnen
Op't deelen van de proy/ die noch niet is gewonnen/
Maer Celia met u toedoen ick 't so beschick
Hun hoope vruchtloos sy / en leyd' hum inde strick.
En so ghy by Lucia heymelijck kunt komen/

En

En klappen al 'tgesprek/ en waer des twee van'roemen/
't Verkeert terstont hun liefd'/ 'k wed ick het zo beley/
Lucia myn dan liefdt en laet hun alle-bey.

Celia. Wilt ghy dan Oediel (daer ick zo lang om wroghte
Zy u beminnen zoud') verlaten? hoe? Ick doghte
V liefde was verknoght.

Poloth. Ghy Celia verstaet
" Niet dat wy willen nayt 'tgheen tijt en luck toelaet/
" Maer 'tgheen men niet en heeft wy wenschen steets/ en willen
" Wat nieuws/ 't is onse aert.

Celia. Kan zy u lust niet stillen?
Zo schoon is Oediel ghelijck Lucia is/
Dies ik verwonder zeer/ want 't gaet gans buyten gis.

Poloth. Mijn Oediel is schoon/ Lucia die beminne
Ick meer als heur/ zy heeft yets 't welck behaeght mijn sinnen/
't Is yets/maer dat verzwygh ick/ doch 't is sulcken dat/
Dat ick Lucia liefst'/ als Oedilia had.
" Want alle schoonheyt treckt/ en doet ons liefd' vermeeren/
" Som om een fier ghelaet/ wy hun ontsicht'lijck eeren/
" De ander gluurt so soet/ waer deur men heur bemint/
" En 't ander Nympkens lach ons sinnen gants verblint/
" Een daeltjen inde wang/ ons zielen oock kan rooven/
" Soms sprake is so soet/ dat wy terstont gelooven
" Sy d'alder waerdste is/ de and're d'herten treckt
" Met sedigh zwyghen/ of om dat sy weynigh spreckt/
" Dees als sy vriendlijck laght wy voor de schoonst' laurieren/
" Die is gentiel van leeen/ en boerigh van manieren/
" D'aer maeckt haer wesen schoon en is van lichaem grof/
" Som hebben geen van beyd'/ maer 't wel verdiende lof/
" Van rijck/ en kloeck vernuft/ de gaven zijn verscheyden
" By d'Hemel dus verdeelt/ en dit doet ons verleyden
" Vermits de schoonheyt lockt/ en yder t'schoonst' vermaeckt.

Celia. Ghy Oediel mis doet so u begeerte haeckt
Na ander liefd'/ mits ghy besit het koor heurs herte.
Denckt met wat droeve klaght/ en bitterlicke smerte
Sy u beklagen sal/ want sy't niet heeft verwacht.

Poloth. D'ontrouw is anders niet dan g'lijck 't de werelt acht/
't Verand'ren oeffent ons/ als Oediel sal hooren
Dat ick Lucia tot mijn liefken heb verkooren/
So heeft sy grond' waer op heur geest dan wercken magh
" Om wreken mijn ontrouw/ en vaeck voor dees men zagh
" De krijgh van 't een ghe'weest houdt 'tander land in vrede.

Celia. Ach Polotheus ghy/ helaes/ zijt al te wrede/
Beklaghen moet ick heur vermits ick selven ben
Een maeght ghelijck sy is/ en 't my gebeuren ken
Het gheen heur nu ghemoet/ doch zo ick heure leven
Bedenck/ en zy trou brack (die goedzonts was ghegheven
Aen Olivier) om u te lieven/ die trouw breeckt/

So

So sie ick dat sy heur ontrouw nu selven wreeckt:
" Dus 't quaet sijn Meester loont.

Poloth. Sy salt alleen niet wesen:
Want sedert dat ick quam van Tunis hier in dese
Ghewesten (was goedronts de woorden sijn gelooft)
Heb ick meer maeghden van hun trouwe gans berooft
Emilia heb ick van Zeegher doen wantrouwen/
Hy twijffelt oock van heur/ Angniet heeft groot berouwe/
Sy Reynhert heeft belooft/ de liefd' ghebroocken is
Van Emerens en heur Hermyl, ick stoock ghewis
De gramschap hier en daer/ ho/ ho/ 'k heb sulcke kuuren
Dat ick dees meyskens al na mijnen wil kan stuuren/
Ick sweer dat ick hen lief/ 'k beleg't met sulcken praet/
Ja niemant van al hun niet bekl appen laet.
Saght Emerens is daer: Dus laet ons t'saem vertrecken
Nae 't Reeg'liers Hoff/ om u mijn meening' te ontdecken. Binnen

Emerentia.

Emerent. Hermilo sijt ghy valsk'/ wie salmen dan vertrouwen?
Ach alder-valste eeuw/ ach arme slechte vrouwen/
Wast niet aen dese hand? spreeckt spraeckeloose lit/
Dat hy swoor/ dat hy doen sijn langh' ghewenste wit
Ghetreft had/ als ick hem mijn reyne weerliefd' jonden?
Ach/ als ick denck hoe vast het zeghel onses monden
Beheyden die beloft/ ons aesems waren een/
Sijn siel was in mijn siel/ en mijn in syn (so't scheen)
Of immers zo ick docht: is alles nu vergeeten?
Hermilo, waerde helt/ ach mocht ghy daet'lijck weten
Hoe bloedigh dat ick ween/ 'k weet het u deeren sou.
Solt ghy mijn tranen heen/ bodimmen mijns herts rou/
Plaetst u op zijne borst/ en wilt soo murmeren/
Ghelijck de Tortel-duyf als sy/ laes moet ontberen
Heur lieve liefste gayt/ en bootst mijn klaghten nae/
Dringht derwaerts roodt ghetraen voor dat ick selven gae.
Ach Amstel die nu hoort al dese droeve klaghten/
Beweeght u waters toght te troosten mijn ghedachten/
Tot dat u stroom genaeckt omtrent mijn lief Hermyl/
En stilt u vlieten dan/ onthout daer voor een wijl/
Kuyst dan met sulcken maet/ dat al mijn droeve woorden
(Die 't water mede draeght/ en ghy my upten hoorden/
Hem vlieghen in 't ghehoor/ (dees water-gunst my schenckt)
En drijt hem in sijn oor/ dat hy sijn woord ghedenckt.
En ghy/ha doods goddinn' verciert my met u kleeren·
Mijn lichaem graegher wenst nae 't aerdens graf te keeren/
Als langher dus benauwt te leven in verdriet/
En nimmer/ laes/ de vrught mijns hertens wensk' gheniet.

Lucia *en* Emerentia.

Lucia. In welvaert Emerens? God gheeft het lang mach deuren.

God

Emerent. God wil u hertens wenſk'/ en uwe neyghingh' ſtuuren.
Lucia. Het zelve wenſch ick u.
Emerent. Jck moogh'lijck wenſch' te veel.
Lucia. Het deughd'ſaem hert wenſkt niet/ als zijn bezlooten deel.
Emerent, En zo 'tghewenſte miſt?
Lucia. Zo moetmen vaſt gheloovent/
Door't miſſen van de wenſk'/'t niet was gheſchickt van boven.
Wel/ ſprack'loos Emerens? het ſchijnt ghy zijt ontſtelt/
Wat iſſer ſpeel-noot/ ſpreeckt/ wat iſſer dat u quelt?
Emerent. Gheheugheniſ/ helas. Vaeck onder deſe boomen/
Op't korte klaver gras naeſt's lieve Amſtel ſtroomen/
Wy zonghen lieve zang'en gaven raedſels uyt/
Wijl ydel knaepken met zijn wel bezeylde ſchuyt/
Bekruypſten's Amſtels ruggh'/ en bloeme kranſkens vlechten/
En tuyltjens bonden 'tzaem/ en wy als Meyſkens ſlechte/
Beboerten d'vryers doen/ beſpottende de Min/
Belaghtend''t zot ghevry/ als onſe hert en zin
Voor 't lieven was bevrijt/ helaes/ de liefds vermooghen
My nu ghevleughelt heeft ach/ onbedochte ooghen/
Waerom verkooſt ghy doch op ongheheyde grond'?
En waerom ſpraeckt ghy tongh'? wat klapten ghy O mond;
Lucia nu verdort de lenten mynes jeughde/
Noyt Emerens zal meer ghenieten ware vreughde/
Vermits bedroefheyt gans vernielt dees arme maeght.
Lucia. Waerom iſt ſpeel-noot dat ghy dus bedroeflijck klaeght?
Emerent, Lucia 'k heb veel reen/ en 't gaet my aen mijn herte.
Lucia, Ontdeckt my Emerens de oorſaeck uwes ſmerte.
Emerent. Lucia zo ghy zijt noch zo ghy hebt gheweeſt/
Vry van de liefdens band/ Lucia 'k bid u/ vreeſt
Voor die benaude ſtrick/ laet niemant u beypraten/
En wilt u vrye hert door niemant ſteelen laten:
Liefdt niemandt zijt ghy wijs/ noch niemants klaght ghelooft/
Want als hen ſchalck ghevry u weer-liefd' heeft gherooft/
En zy verſeeckert zijn dat wy hen weer beminnen/
Dan wiſſ'len zy van liefd'/ en ons niet meer beſinnen/
d'Ontrouheyt zijn zy zelf/ ach/ looſe aert/ ſchijn-trou/
Hun glory meeſt verquickt in't vanghen van een vrou/
„ De ſnoodſte creatuur de man is hier op aerde/
„ Hun woorden moorden zy/ hun eedt is van gheen waerde:
„ Hun clachten boerten zijn / hun ſuchten niet als ſpot/
„ Hun tranen dregghen zijn nae onſe vryheyts lot/
Hun vryen myen wilt/ gheen ſtomme boon ghelooven/
En noyt hun claghten ſtilt/ waer door zy u ontroven
V ſelven/ gh'loven hun? neen zeecker eerder zal/
Jck my int woeſte wout met klaghelijck gheſchal
Vy 't redeloos ghediert/ by wilde/ en wrede fellen
Begheven/ want zoo zeer en zalt mijn hert niet quellen
Van een die wreed'lijck is my wreed'lijck comt aenboort/
Als van die vriendlijck ſchijnt/ en wreed'lijck my vermoort/

 O wyſe

" O wyſe Sater die'zich niet en liet bedrieghen
" Na dat hy heet/ en koud· uyt een mans mondt zach vlieghen.
Noyt docht ick dat Hermyl, na dat hy had zijn wens)
Soudt hebben oyt gheweeſt ontrouw aen Emerens.
Wie docht dat dat ghesicht waer trou zich zelfs in toonden/
Die trouwe zelven ſcheen/ mijn liefd' met ontrou loonden?

Lucia. Hermilio ontrou?

Emerent. Hermilio ick beklaech.

Lucia. Hermilio ontrou? ick ſchaem my vande vraegh/
Hermilio ontrou? wien ſal men dan ghelooven?
Die oyt eers-ſpieghel was/ heeft die u nu verſchoven?
Zo zedighen ghelaet/ kieſt die voor u een aer?
Zijn al zijn woorden valſk? zoo ſpreeckt hier niemant waer/
Hermilio ontrou? te deerlijck is u lijen.

Emerent. Wacht dat ick u verhael zijn langh'en yv'zich vrijen/
Ach/ ſpeel-noot dat ghy wiſt wat eeden dat hy zwoor
Als hy my g'looven deed' waerom hy my verkoor/
Met wat bedroeſt ghezucht hy zijn ghedachten upten.
De biggel-tranen-vliet 'tgheheym zyns borſt ontſluyten
Al rollend' langhs zijn zuyv'ze-bleecke-witte-vel/
My dunckt/ Helaes/ ick noch de lieve tranen tel/
En yder traen my ſcheen bodin zijns trou te weſen/
Met zughten ſteets verzeldt (die uyt zijn boeſem reſen/
Noch noeckend hy my zwoor dat ick was zijn Goddin/
Verheeſden reyne liefd'/ verſoeyden geyle min
Met ſulcken zoet gheſpreck/ met ſulcke lieve reden/
Met zulcken lief ghenarm/ met ſulcke heuſche zeden/
Hy beelden af zijn liefd/ als ick hem hoorden an
'kHad mee-ly met de pijn des lieven-ſchalcken-man.
Als my/ laes onverziens/een ſught dan mocht ontſlippen
Beſeghelden die ſluex met zijne rooſe-lippen/
Met zulcken lieven kus/ 'tſcheen of hy wiſſ'lijck docht
G'lijck d'eene kus de aer/ d'een ſucht de ander brocht/
Om door mijn zughten zoo 'tgheheym mijns hert t'ondecken/
En my door liefdens luſt in liefdens lijn te trecken/
Bezwoor zijn woorden al/ be-eeden al zijn reen/
Doch 'kweygherden hem ſteets met mijn Stock-regel-neen/
En zoo hy zomtijts door het drayen mijnes ooghen
(G'lijck oft hy door 't ghezicht bemercken mijn me-dooghen)
Verſpieden wat ick docht/ ſluex was hy gans otumant
Van vreughde/ en met zijn hy druckte zoo mijn handt/
G'lijck of hy doort's handts ſlodt die zielen woud vereenen/
Of d'winghen dat ick hem met woorden zou verleenen
't Gheen hy met woorden zoght/ en hoe wel dat ick vond'
Mijn liefd' zoo rijp als zijn betemden ick de mond/
En veynſden/ want de ſpraeck mijns liefds vely deed' ſchroomen.
" De mannen achtent minſt het gheen zy lights becomen.

Lucia. Dats noch een oude ſpreuck.

En

Emerens. En daerom met voordacht
Ick toonde g'lijck of ick zijn liefd' niet had gheacht/
Maer/ Lacy/ korts daer nae reght onder deſe linde
('t Welck eeuwich blyven ſal gegrift in mijn ghezinde)
Hy wandelde met my/en nae dat zijn ghebeen/
Zijn ernſtich graegh verſoeck/al zijn ghevry/en reen
Niet rechten upt/ zeyd·hy/ ach Emerens mijn herte/
Soo bidden/ traenen/ en het zughten mijnes ſmerte
V niet beweghen kan te lonen liefd' met liefd' /
En my u weer-liefd' gunt/ noch dat u niet gheliefd'
Te tonen u me-ly/ zoo wil ick klaerder proeven
Dan tonen mijn herts rouw (hoe wel het ſal bedroeven/
Maer reden plaetſe heeft/ ja moogh'lijck/ 'tuwer ſchand/
Als yghelijck weten zal dat ons Bataeſſe land
Sulck onmedooghen heeft/ verlieſende mijn zinnen/
Hoe trou Hermilio was die ghy niet koſt beminnen/
En als zijn ſpraeck was gh'eynt zijn afſcheyd van my nam
Met een bedroefdt ghezught/ een tree te rugghe quam/
En vriend'lijck wrongh mijn hand met tranen in zijn ooghen/
En zulcke tranen/ Laes/ die door de liefds vermoghen
Afbeelden 'tnaeckte beelt van zijn bedruckt ghemoedt/
En upten een vaert-wel/ ja zijn ontroerde bloedt
Soo bloosden onder 'tvel dat ick/ Helaes/ wel mochte
Beſcheydelicke zien wat liefde in hem wroghte/
En nae de Weetringh teegh langhs d'oude Keeg'liers ſloot/
Hy krupsten d'armen 'tzaem/ beſturf ghelijck een dood/
T'hooft hanghend' nae de grond/ met zulcke droeve treden
Gh'lijck of de paſſy gingh veer boven zijne reden/
Graech was ick om hem doen te roepen wederom/
Maer heuſheyt/ſchaemt/ en eer/ die maeckte ſpraecke ſtom/
Ick volghden met mijn hert/ maer hem ick niet ghenaeckte/
Doch als hy op de kant des Weeterings gheraeckte/
Hy ſpreyden d'armen upt/ en knielden met voordacht/
G'lijck of hy lijfen ziel ter offer plaetſe bracht.

Lucia. Hoe heeft u hert verſchrickt/ koſt ghy u liefd' noch heelen?

Emerent. O neen vermits de liefd' weerliefdens vrught moſt teelen
Flux liep ick na hem toe/ 'tſcheen dat ick vleugh'len had/
En vloogh hem om zijn hals/ ach/ dat ghy wiſt met wat
Verbaestheyt hy my zach/ gheen van ons beyd' koſt ſpreecken/
G'lijck of de liefd' ons bond als trouwe hertens teecken/
Ick leyden hem van daer/ en bracht hem hier/ recht hier/
Ach/ ginder by die boom/ daer had Hermilio ſchier
Zijn levens draed vernielt/ doch 'tſcheen oft wilde weſen
Dat rouw' en blijdſchap beyd' zijn gheeſt had op ghereſen/
Vermidts hy vond' mee-ly daer hy 'tlangh had verſocht/
In gheene van ons beyd' int eerſte ſpreecken mocht/
Maer daer/ juyſt daer/ Helaes/ wy beyde g'lijck upt braecken/
En onſe tranen doen met weenen 'tzamen ſpraecken.

Lucia. Weet ghy oock/Emerens, of yemant u daer zach?
·k Acht u ghezight alleen op zijn ghezighte lach.

Emerent. Lucia dats ghetreſt.
Twee lievers by malcander

Lucia. De App·len huus ghezight ſteets ooghen d'een op d'ander.

Emerent. ·k Omhelſden hem uyt liefd'/ niet een woordt quamder uyt/
Want d'ooghen ſpraecken ·tzaem/ en deeden klaer beduyd
Wat d'herten wenſckten beyd' // al had ick luſt te ſpreecken/
Al was mijn tonghe graech/ ·k en durſt niet/ als een teecken
Mijns ſchaemte/ want my docht/ my overhoorden 'tgras/
Doch zeyden hem,

Lucia. Wat waſt?

Emerent, Dat ick zijn eyghen was.

Lucia. De droefheyt is zoo groot die ghy my gaet verhalen/
Dat droefheyt/ al te droef/ my droevich doet verdwaelen.
Beklaeghe dat ick/laes/een vrou gheboren ben.
Wat volghden hier doch na/ na u zoo lief beken?

Emerent. Wat doen Hermilio ſeyd' als ick hem weer liefd' jonden/
Als druck en vreughd' ghelijck zijn tonghe had ontbonden
Tuycht ghy dat ſtom gheboomt/ tuycht ghy dat lin de blae n/
Tuycht ghy dat palmen haegh/ tuycht ghy dat perl-ghetraen/
Tuycht ghy dat Heeg'liers Hof/ tuycht ghy dat blaeuwe tente/
Tuycht ghy dat pluymich wilt/ tuycht ghy dat lieve lente.
Was hier oyt immer man die zwoor een hoogher eed'
Als doen/Hermil/ ontrou/ aen Emerentia deed?
Ach/ oorſpronck mijns onruſt/ ach/ ſpeel-noot laet u leeren
Mijn ondervindingh nu/ ſtilt nimmer mans begheeren/
Schuwt me-lyd' g'lijck de peſt/ rooydt me-ly uyt u zin/
Want me ly laet in 'tleſt/ u hert ens meeſter in.

Lucia, Hoe weet ghy Emerens dat hy u heeft verlaten?
·t Is mogh'lijck misvertrou/ of dat ghy u wilt laeten
In beelden jets onwis.

Emerent. Neen/ ſpeel noot/'t waer my leet
Ick onghegrondt de ruſt mijns hert brack/maer ick weet
Hermilo my ver laet.

Lucia. Zeght my doch wien t'u zeyden/
Speel-noot laet u niet door dom misverſtant verkeyden/
De wereld t is zo valſck/de menſchen zijn zoo loos
Som boerten met de blaen/ en plucken zelfs de roos/
De wereldt is een grijns/betrout op niemants woorden.

Emerent. Hy die' t my heeft ghezeyt Hermilio zelven hoorden
Als hy met/Philla, was in erenſtlijck ghevry/
Onlanghs verleen/helaes/dus ſpeel-ghenoot/moet hy
Heur lieven/ick gheloof.

Lucia. Ick bid u wilt my zegghen
Wien u dit nieuw ghevry nae 't leven uyt gingh legghen.

Emerent, 't Was Polotheus/die zoo trouwen/ vromen Helt/
Die my Hermilos werck goedrondts dus heeft vertelt,

Hermilo

Hermilo is ontrou/ Lucia 'k ben bedrooghen.
Vaert wel speel-noot/ vaert wel/ laet dese uwe ooghen
Beweenen mijn ong luck. Binnen.

Lucia. Godt u vertroosten wil.
Ach liefd'/ ghy loose strick/ ghy onbedochte gril/
Ick ban u uyt mijn hert/ en roop u uyt ghedachten/
Want die u meest ontziet/ ghy alderminste achten/
Ghy Kancker onses rust/ ghy knaegh-worm onses hert/
Ghy schijn-schoon die ons lockt tot dat ghy ons verwerdt
In u zo zoeten net/ van bitt're draen ghesponnen/
Wie wast die ghy eens lockt/ en niet en hebt ghewonnen?
O me-ly/ slechte Vrou/ die verder niet en ziet
Als 'tgheen de loose tongh beveynsdelijck aenbiedt/
Als 'tgheen die ooghen valske lodderlijck toe drapen/
Als 'tgheen een Vrijers klap u kunstich kan toe vlapen/
De wijl ghedachten veer van 'tgheen zy spreecken zijn/
De wijl zy klaghen steets en voelen gans gheen pijn/
De wijl zy zweeren en niet spreecken 'tgheen zy menen/
O me-ly arme wicht/ waer door ghy gaet verlenen
Ons zelven/ en verliest u zelven door een woordt/
Een woord! een woord/ o woord waer door ghy dan vermoord/
Helaes de gouden vryheydt van ons/ arme maeghden/
Met wat betraent ghezight my Emerens nu klaechden/
" Wel spieghelt zy heur die heur spieghelt aen een aer.
O Hemel als ick denck hoe 'tschrickelijck ghevaer
My gister overviel als/Philido/ zoo zwaer/
En zoo droefmoedich scheen/ 'tscheen al de Amstels vochte
De brant zijns boesems doen int minst niet stissen moghte/
Met zuchten zoo bedroeft/ g'lijck of hy al het wilt
Door luyde hickingh/ zoude hebben gants gestilt
Zoo zal ick nimmer hem verleenen weer het vryen/
Want 'tgheen het herte meent/ de tongh niet wil belpen.
Dat hy my nu bedroogh het waer my dubbele pijn/
" Want niemant men bedrieght/ of wil bedroghen zijn.

CELIA.

Celia. Lucia! wel hoe dus? speel-noot ghy hier alleen?
U schoonheydt niet verselt 'tis buyten alle reen/
Zoo frisschen lieven maeght hier sonder u beminden?

Lucia Ach Celia/ ghelooft ghy nimmer my sult vinden
Met ander liefd' ghepaert als ghy altans hier doet
De wijl ick asem heb.

Celia. De liefde is te zoet
Dat ghy't versaken soudt/ 'tis niet in u vermoghen/
Ick kender Speel-noot twee die van u liefde booghen/
En lochgendt ghy de liefd'?

Lucia Ter weerelt niemant kan
Doch roemen van mijn liefd/ hier is niet een Jonghman

Weer-liefde heb vergunt.

Celia. En hebt ghy niet ghegheven.
Pamphilio onlanghs een tuyltien als liefds blijck?

Lucia Neen speel-noot tis verziert.

Celia. Hy doet u ongelijck:
Want gister avont hy aen Sephalus hem roemden
Ghy hem een tuijltien gaeft/ en hem u liefste noemden
Verhaelden oock dat ghy het tuyltien kusten/ doen/
En hy onlancx verleen aen d'Amstels kant in't groen
Voond'/ ghy blijcken deed' door't gluuren uwes/ ooghen
Hoe dat u liefd' tot hem u hert had op ghetooghen/
Al boertende met hem/ en ghy zijn doent ghehengden/
En met u lieve handt zijn aengheficht besprenghden
Met Amstels water/ en dus dartel met hem waert/
Ja Sephalus doen oock zijn liefde heeft verclaert/
Zins hy heeft bevrijt uyt een ruew' Boer-mans handen/
Ghy door het blijck zijns liefd' vervielt in Venus banden/
Ja zwoor dat ghy waert zijn met dubble eed' bevest/
Doch speel noot oft zoo is dat weet Lucia best.

Lucia Henliens zoo stout beroem/ en dat vermetel spreecken
Verzierde beuslinghs zijn want ick noey liefdens teecken
Aen hunliens heb betoont/ doch zoo Panphilio duydt
Mijn doente nae zijn lust/ en hy kost trecken uyt
Myn wesen zijn herts wensck/ dats dat ick hem beminden/
Zoo zal hy 't gheen hy waent recht anders in my vinden/
En 't uyltien dat ick gaf my nu waer schuwen doet
Dat ick gheen bloemkens gheef als waermen duydt in't goed/
Had ick uyt b'leefde aert beleefthey dt hem bewesen
Meer dan ghewoont vereyst/ Helaes/ hoe soude desen
Goetdunckaert hebben dan beromt g'lijck of beleeft
En heusghesprcck terstont herts-liefd' te kennen gheeft
Doch Sephalus t'is waer (ick wilt oock graegh belyden)
Hy my uyt dit ghewelt eens Boermans eens bevrijden:
Maer eyst hy van een maeght yets/ als mijn danck hy doet
Wel blijcken dat hy dan niet heeft een mans ghemoedt:
En spreeckt hy u van liefd'/ hy is liefds plighte schuldigh
Aen Melibea die/ Helacy/ gans onduldich
Op hem heur liefde stelt/ en zijn weerliefd' verwacht:
Ondanckbaer is hy so hy Melibe veraght/
Is hy rijck zy is wijs/ is hy trots zy is deughdigh/
Waer ick in heur plaets/ ick zoud' my wesen jeudigh
Niet quissen soo vergeefs om zulcken woesten quant:
Soud' zulcken reynen maeght zo lieven waerden pant/
Op off'ren hem heur liefd' die niet wil evenaeren?

Celia Dat al de maeghden hier van u beraden waren
't Soud' anders met hun gaen/ dees 't huys ghebroeyde vryers
Niet kennen liefdens aert/ maer zijn de liefds benyers/
Genoten gunst zy niet wel helen konnen/ maer

Gelijck

Gelijck weet-nieten gaen zijt booghen/ hier en daer/
Wien zoud de vrysters tijt met zulcke zotte grillen/
En hockelinghen grof dus over brenghen willen?
Lucia dat ghy wiſt hoe zeer ghy zijt bemint/
Van een wiens jongh gezight om u gans is verblind/
Mits hy gheen ſchoon kan zien als in u reyn ghezighte/
V voetſteen hy bemin/ u ooghen zijn zijn lighte/
Gheen ander ſchoon hoe ſchoon hy niet bemminen kan.

Lucia — Wien iſt daer ghy van ſpreeckt/ is 't Celia een man?

Celia — Lucia zulcken man/ begaef met zulcken gaeven
“ Dat niemant hen gelijckt/ oock rijck van goed en Haven/
“ Van lichaem langh beſneen/ bruyn ooghen g'lijck een Git/
“ Caſtanie hair dat krult op 't vel ſchoon- bruynigh wit/
“ Wijn brauwen net beſneen/ by anders niet te g'lijcken/
“ Van als de nieuwe Maen den Hemel uyt kon't kijcken/
“ En't voor-hooft hoogh/ en ſchoon/ een manlijck vroom gheſight/
“ Ghematicht met een heus/ en ſeer ontzichlijck light/
“ Een vriend'lijck weſen/ doch niet al te licht/ maer ſtatich/
“ Een lach die herten boeyd/ niet lachgend ſteets/ maer matich/
“ Niet bloſend· van coleur maer door des aed'rens vliet
“ Men onder 't zuyvre vel het bloedt ſteets ſpeelen ſiet/
“ En tanden diemen wel voor recht yvoor mach houwen/
“ Met lippen waer men ſiet dat nectar op gaet douwen
“ Niet al te dick van baert/ maer open/ ſchoon van haer/
“ Ghelijck of yder ſpruyt een gouden draetjen waer/
“ Langh/ dick/ en wit van hals/ een wel gevleeſte borſte/
“ 't Af-beelt van 't lijf/ om reen ick niet verhalen dorſte/
“ De heuſheyt 'tmy ghebiedt/ dits ick 't met voordacht ſchou
“ Mits ick u tanden ſtuer wel watrich maken ſou/
“ Een langh en witten hand om Venus haer te vlechten
“ Of met een Perle ſnoer te ſtreng'len heure vlechten/
“ Een korte en ſmalle voet/ een kuyt die ſchaduw' gheeſt/
“ Met ſulcken Heere-gangh' dat als hy gaet het leeſt
“ Al wat omtrent hem is/ vol-leert in heuſheyts wetten/
“ Voor andren is ghereedt zijn groet/ knie/ en bonette/
Zijn minder hy ghelieft/ zijn meerder hy ontſiet/
Dees helt niet anders wenſkt dan dat ghy hem ghebiet.

Lucia — Heeft deſe man een naem?

Celia — Lucia, dat's gheen vraghe/
't Is Polotheus, die ick vaecken hoorde klaghen/
Vermits hy noyt voor dees bequamen tijt en vond'/
Om u zijn reyne liefd' t'ontdecken.

Lucia — Met de mond'/
Want dat's hunliens gebruyk/ om maeghden te bedriegen/
Hun vryen is ghevevns/ hun klappen dat is lieghen/
Ghy prijſt dees man ſo hoogh/ 't waer beſt dat ghy hem naemt.

Celia — Neen/ dat en kan niet zijn.

Lucia — En't my oock niet betaemt.

Waerom/

Celia. Waerom/ zijt ghy verlooft?

Lucia. Verlooft al langh' verleden.

Celia. Aen wien?

Lucia. Wien? dat's ghevraeght.

Celia. 'k Gh'loof immers dat u reden
Niet toestaen dat de tongh' beslooten luck verliest/
Maer zo ghy beter mooght/ een ander lief verkiest.

Lucia. 'k Heb vastelijck verlooft hier niemant te beminnen.

Celia. Ho/ ho/ ist anders niet? lief d' sal dat wel verwinnen.
Speel noot niet meer daer van/ laet ons gaen wand'len weer.

Lucia. Waer heen?

Celia. Waer't u ghelieft/ 't zy na de Diemeer-meer,
Of na Meer-huysen om ons vreughdigh te vermeyen.

Lucia. Of wand'lend' sal de lust ons elders moghen leyen.

TVVEEDE BEDRIIF.

Hermilio *en* Heliodoor.

Hermilio Seght vriendt Heliodoor, heeft uwe Nymph u oyt
Heur trouwe vast belooft?

Helodo. Beloften had ick noyt/
Maer hoopten mijn gheluck heur lief de sou bedelven/
Want ick heur lang verleen op offerden my selven/
Mijn hert/ mijn al/ mijn ziel/ heur zwerende mijn trouw'
En al hoe wel sy noyt: (ghelijck de aert des vrouw)
My weerliefd' heeft betoont/ nochtans so kost ick mercken/
Dat g'lijck de liefd' in my in heur oock wilde wercken/
Opt stond sy my te spraeck op ons bestemde uur/
Opt vriend'lijck was sy my als and'ren sy was stuur/
Noyt avont dat ick quam of werden inghelaten/
Tes uuren die wy vaeck dan met den ander praten/
Die schenen ons maer een/ de klock zloegh steets te ras/
De zonne vloogh te snel/ 't scheen oft maer negen was/
Als Titons bruyt ter schicht uyt 's hemels tent quam treden.
Hermilo dat ick u verhalen kost de reden
Van al ons soet ghevry/ ghy soud' ghelooven dat
Ick my beroemen moght dat ick heur weer-liefd' had'.
Vaeck alst was tijdt om gaen/ en ick van heur most scheyden/
En sy (als vryens wet) my tot de deur gheleyden/
De lieve voght heurs hand' my duyd'lijck deed' verstaen/
Dat sy (mijn waerde Nymph) liefst' met my had ghegaen.
En als ick met ontzich mijn lippen lipwaerts voerden/
'k En kan u segghen niet hoe lieflijck d' heure roerden/
En printen een vaert-wel/ en seyden my wanneer
Ick heur dien avondt dan soud' komen spreecken weer/
Die dach scheen my een jaer/ helaes/ hoe vaecken keerde
Ick heen en weer heur deur/ als onse ooghen leerden
Het vryen door't ghelonck/ en mits als sy my sagh/

De

de Nyp'len heurs ghezicht my boden goeden-dagh/
Die kans is nu verkeert/ die vreuchde teelt nu lyen/
Het schijnt dat sy my haet/ want schuwt het lieflijck vryen.

Hermyl. Is dit dat u dus quelt? so is u quelling' niet
Te gh'lijcken by het minst van mijn benaudt verdriet/
Mijn schoone Emerens/ die my beloofden trouwe/
Verlaet my Helidoor, het schijnt sy heeft berouwe/
Sy die mijn eyghen was/ zy die mijn herte heeft/
Sy die mijn Enghel is/ in wien mijn ziele leeft/
De keur-vorstinn' mijns wils/ ach/ voedtster-min mijns leven/
De waerdtste die ick had/ die heeft my nu begheven.
Mijn haven was bezeylt als ghy in hoop noch waert.
'tVerliesen van het gheen men heeft veel meer bezwaert/
Als dat ons hoopen mist/ zy die ick had vercooren
Is mijn/ en mijne niet/ want 'k heb heur/ laes/ verlooren.

Heliod. Is Emerens ontrouw?

Hermilio Ontrouw is Emerens,
Is dat Hermilio had zijn droeve hertens wens
'k Gheboodt het ruysend' 'ty heur ebben zoude dwinghen
Door d'ooste en weste zee/ al razende te dringhen/
Aen alle oevers strand/ en daer te brullen uyt
De droeve tydingh' van 't verlies mijns lieve bruyt.
De teghen-voeters oock op 't deftighst' te waerschouwen/
Dat dien die reden heeft op gheen vrouw' wil vertrouwen

Heliod. 'k Bekenne dat u quel is quellijck ge'lijck de mijn/
Wien docht dat Emerens met u dus valsk' zoud' zijn?
Wie heeft u doch ontdeckt/ dat sy u heeft verlaten?

Hermilio Een die het heeft ghezien? als sy te samen saten
Omhelst/ en mond aen mond.

Heliod. En wien was doch de man
die hunliens 'tsamen sach?

Hermilio Kent ghy doch wien/ en kan
De wijdt vermaerde niet?

Heliod. Wien ist so ick't mach weten.

Hermilio 't Is een deughtsaem jongman/ Polotheus gheheeten/
Die 't my al heeft ontdeckt.

Heliod. En overhoorden hy
Het spreecken van hun beyd'.

Hermilio Laes/ alles seyd' hy my
't Gheen daer doen was ghepleeght.

Heliod. 't Schijnt dat hy 't alles hoorde.

Hermilio En Polotheus 't my daer na van woord' tot woorde
Verhaelde 'k weet dat hy 't uyt goede mening' doet/
't Is een eerlijck Jongman/ en open van ghemoed'/
En mijn ghetrouwe vriend'.

Heliod. En 't mach oock zijn ghelooghen/
Waert mijn stuck 'k gaf gheen gh'loof als aen mijn eygen ooghen/
Ghy Polotheus acht oprecht/ en vroom te zijn/

'k Meen zijn schoon spreecken is ghelijck een loose lijn/
Die door schijn-deughde traght u beyde te verscheyden/
En deur beveynsde klap u in zijn net te leyden/
Daerom zijt op u hoed'.

Hermyl. Alst zo waer so sou sy
(G'lijck sy te voor noyt deed' gheen spraecke weyg'ren my/)
Maer om dat sy my schuwt/ soo g'loof ick al zijn segghen.

Heliod. Dat ick Hermilio waer/ 'tzoud' heymelijck belegghen
Om selven eens te zien met wien dat zy nu vrijdt/
So wist ghy seecker dan of gh' uyt heur gunste zijt.

Hermilio 't Is wel gheraeden vriendt/ ick wil my daer na stellen
Om hunliens te bespien/ God gunne dat u quellen
Oock stillen na u wensk. Vaert wel Heliodoor.

Heliod. Vaert wel/ mijn waerde vriendt/ God geve dat ick hoor
Vw klaght in vreughd' verkeert/ in blyheyt al u rouwen/
" Want niemant kan een aer zijn rechte bruyt onthouwen. Binnen.

Hermilio.

Hermilio Liefd' waerde/ Emerens, wat porden u mevrouw
Dat ghy Hermyl verlaet die ghy beloofden trouw?
'k Weet ghy volmaeckter man als ick ben wel zijt waerdigh/
k Weet ghy een prins verdient/ mijn schoon/ u lief/ en aerdigh
Ghelaet met deughd' bevest/ geen g'lijckheyt hier en heeft.
Maer/ waerde/ g'lijck hier elck na 's hemels schickingh' leeft/
So 't hooghste lot mijns luck besloot met u te leven/
Wilt ghy dat/ Perlens perl/ aen een onwaerden gheven?
Wilt ghy dat lieve Woord/ dat reyne liefd my gaf/
My weer ontsteelen Nymph/ en senden my ter graf?
Vermoordende mijn jeughd'/ natuur heur selfs sal schamen/
Mits uyt so schoonen mond' ontrouwe woorden quamen/
Ja woorden die ghy selfs met uwe lippen hebt
Beseghelt/ en so soet u mondeken gherept/
G'lijck of ghy doen in was beseghelt had u segghen/
So vast voel ick u druck noch op mijn lippen legghen.
Hy ziet op heur schildery. En ghy/ ach/ stomme beelt/ waer op mijn ooghens lust
Vaeck hebben soet ghegraest/ u verwen dick ghekust/
En troetelde u haer/ u kaeckskens ick gheraeckte/
Mits ick u weer-liefd' had/ u wesen my vermaeckte.
V kracht had ghy uyt heur/ ja als ick op u sagh/
Meesmuylden ghy/ my docht/ ghelijck een lieve lagh/
Weendt nu mijn lieve beelt/ laet nu dees soute tranen
V verwen spoelen af/ u suyv're wit laet tanen
Met droevighe coleur/ want ghy niet meer en zijt
't Beelt van oprechte deughd'/ u sonne zijt ghy quijt/
Sluyt nu u ooghen op/ u lippen laet besterven/
Treckt uyt u blonde haer/ u blosingh' moet ghy derven/
Bleeck sy u vlees-ghe vel/ en voorts te dood waerts vliet/

Want

Want nu mijn lief my laet/ nu zijt ghy immer niet/
Niet/ niet/ Ja/ niet/ niet/ niet/ en niets niet ben ick selven.
Ach/ die de maghte had zich selven te bedelven/
Dus levendigh in d'aerd' / wat seght ghy waerde beelt?
Mijn ong'luck is u ramp/ mijn ramp is u ghedeelt.
Mijn schoone Emerens, helaes waer zijt ghy/ waerde?

Tyter.

Tyter. Wat's meester u belieft?
Hermilio Ach opent u nu aerde.
Tyter. ,t Schijnt dat hy rasend' is.
Hermilio Ach/ die nu sterven kost.
Tyter. Wat duycker of hem deert!
Hermilio Om eens te zijn verlost.
Tyter. Wat's u believe Heer?
Hermilio Ach Tyter, die my eerlijck
Veel jaren hebt ghedient/ ha/ dat ghy wist hoe deerlijck
Mijn herte nu uyt teert.
Tyter. Wat ist Heer/ 'tgheen u quelt?
Hermilio Dat Emerens heur liefd' nu elders heeft ghestelt.
Tyter. Ist hierom dat ghy raest? steelt dit de rust uws zinnen?
Ick weet u raed.
Hermilio Wat ist?
Tyter. Ghy zoud' heur niet beminnen/
So ist kamp op betaelt. Ick weet een ander meydt/
Die is zoo vryer-zieck/ ja buyten alle bescheyt/
Sy reutelt schier van liefd'/ tis zulcken zoeten truytjen/
Gans/ meester/ z' is zoo trots/ sy speelden garen bruytjen
Van d'een op d'aer dats best.
Hermil. O Tyter ghy verstaet
De aerdt van liefde niet/ ghy Tyter kent de straet
Waer Emerentia woondt/ daer sult ghy gaen/ en vraghen
Na heur/ die schoone maecht/ en dit beeldt met u draghen/
Maer dat het niemant ziet/ en als ghy komt by heur
Met een bedroeft ghezight/ vol quelle en ghetreur/
Ghelijck ghy in my ziet.
Tyter. Hoe meester? moet ick huylen?
Ick kan zo als ick wil/ gans kracht ick kan so pruylen
Gh'lijck of het waer om 't wats/
Hermil. En als ghy by heur komt
Recht met een zeegh ghelaet/ ja of ghy waert verstomt
Door d'over groote quel/ zult ghy heur dienstich groeten.
Tyter. Soo zal 'k mijn beentien dan after uyt steecken moeten.
Gants vier ick kant zoo doen.
Hermil. Seght heur dat ick heur zen
Dit beeld' 'tgheen ick/ Helaes/ mits heur ontrou/ niet ken
Voor 't gheen het was als zy my dat uyt liefd' vereerden.
Tyter. Ja watte mallery/
Hermil. En mijn ziel gans beheerden.

Tyter. 'k Gheloof de geck is dul.
Hermil. Wat zeght, ghy Tyter daer?
Tyter. Dat ick heur zegghen zal/ mijn Heer/ in wat ghevaer
U leven is ghestelt.
Hermil. Vertelt heur al mijn klachten/
En spoedt u flucx weer om/ want yvrich zal ick wachten
Nae 't antwoord dat zy gheeft.
Tyter. Wel meester ick gaen heen/
Com mijn moer/ ghy moet mee Hy neemt de Schildery.
Hermil. Saght/ saght/ wilt noch verbeyden Hermilio naem de Schildery weer-om
Tyter. Niet haestigh wert hy dul/
Hermil. Soud ick so van u scheyden?
Tyter. 't Beeldt van heur die ick lief/ en oorsaeck mijnes quel.
Hoe reutelt u de kap/ 't is recht een Ape spel.
Hermil. Wel wat zalt nu doch zijn?
Tyter. Knecht ghy mooght wel vertrecken
Hermil. Ghy zijt een grove nar. binnen.
Eerst wil ick gaen ontdecken
Wien dat zy nu bemint/ en my in boere kleen
Verkleeden/ valsk. ghebaert/ en door de velden treen/
Ghelijck de Visschers doen/ met d'angel-roe en netten/
En after 't Reeg'liers hof/ my by de sloot gaen zetten
Recht over heure hof/ zoo kan ick 't al verspien
Met wien sy spraecke hout/ en watter sal gheschien. Binnen.

Celestina.

Heliodoor was d'eerst die stal mijn herts ghesint/
Heliodoor was d'eerste die ick heb bemint/
Heliodoor/ helaes/ en kan ick niet vergheten/
Hoe wel Heliodoor noopt grondich heeft ghewetem/
Hoe zeer hy was ghelieft/ waer zijt ghy lieve brief?
Waer zijt ghy lief pampier? Boddinne mijnes lief.

Celestina leest het Sonnet over luydt tvvelck Heliodoor aen heur had gheschreven.

Nu tijdt my heeft ontruckt 'tgheluck uws lief by wesen,
't Ghehoor niet meer en hoort u over zoete praet,
't Ghezight, helaes, verblindt van u zoo heusch ghelaet,
Mijn sterren duyster zyn, die uyt u ooghen reesen.
V gunstens-ancker slipt als ghy, schoon, kost ghenesen,
Door soeteasems douw', de pyn myns hert, ach laet
V lief ghezighte, lief, het af-beeldt mynes staet,
Als stomme, droeve boden, uyt dees' letteren lesen.
Een dood rif, lacy, schryft 'tgheen lust noch zinnen heeft
Doch ben noch dien ick was, en blyven zal myn leven,
Hoe wel ghy hem vermoort, die door u heeft gheleeft:
Hout penne zeght dat niet, me-vrou, wilt my vergheven,
Ist niet het hooghste luck ick luckelijck verwerf
Dat ick, *Heliodoor*, om u (mijn *Engel*) sterf?

Ach lett'ren ghy gheraeckt het middel punt mijns herte
Mijn ziel/ Heliodoor/ voelt u bedroefde smerte.
Ghy wulpse minne-wight niet eens ghy u verzindt
Waer ghy u schichten plaetst'/ maer g'lijck een reuck-loos kind/
Waer dartelheyt u stuurt die 't murgh ons herts can vinnen/
En als gh'yt ons ghebiedt/ dan moeten wy beminnen/
Nochtans heeft liefd' gheen dwangh want liefde is gheteelt
Vyt ons verkiesen/ twelck is t'alderschoonst beeldt
't Gheen onse neyghingh tercht/ en wat wy schoonste achten
Daer vlieghtmen yvrich nae/ en aldermeest na traghten.
Is dit verkies in my? hoe kan mijn vader dan
Ghebieden dat ick moet beminnen zulcken man
Als hy verkozen heeft? zijn dit natuerens wetten?
De vader aen zijn kind' het lieven mach beletten/
Zoo is natuur te wreed'/ o Godt ghy kunt alleen
Ons schicken al ten best/ ick anders niet beween/
Dan dat ick Polotheus niet en kan bezinnen/
Om door mijn liefd'/ tot hem mijn vaders liefd' te winnen/
Vermits hy vast'lijck wil ick Pholoteus zou
Beminnen/ en ick hem oock voor mijn echten trouw
Helaes/ ick liever met Heliodoor wilt leven
Nangoodruft zlecht/ en recht/ al kost my d'ander gheven
Een princelijcke staet/ 'k was liever zijn slavin/
Als Polotheus vrou'/ of zijne coningin.
Ghehoorsaemheyt my dwinght mijn wille/ en begheeren
Te stellen na de wil mijns Vaders/ hem ick eeren
Wilt gh'lijck kindts plicht vereyst/ ick vreese 's hemels plaegh/
Zoo ick my niet ghelaten/ na zijn wille draegh'.
Zy knielt. Heer gunt my u ghenae/ en wilt my gheest versterckten/
Stuurt doch mijn brosse Geest/ en teughelt mijne wercken/
Op dat ick liefd' verwin/ die machtigh in my leeft/
En in dit laffe hert een trill' gheanghste gheest.
Al lief ick Heliodoor, O Godt/ 'tis u verborghen
Oft my oock zaligh is/ Heer die 't al kan bezorghen
Leydt my na uwen wil/ u goed heyt is zo mild'
Dat ick/ O vader/ hoop ghy my nu stuuren wilt.
Zy staet op. 't Is nu omtrent de tijt/ die my mijn Vader zeyde/
Dat ick nae Polotheus zoude nu verbeyde/
Hier in dry-roemers-Hof/ God gheeft hy niet en komt/
Want mijn onwill'ghe gheest de tonghe gans verstomt/
Dies vrees ick dat ick hem gheen antwoort en sal gheven/
Hoe klop my arme hert/ ja al mijn leden beven/
't Schijnt dat ick dus ter schicht mijn krachten gans verloor/
Mijn lief/ waer zijt ghy hert? mijn lief/ Heliodoor,
De naem verquickt mijn gheest/ ja 't schijnt de waters stralen?
Mits ick hem noemde flux een dobble toght te halen.
Ha ruysende ghespringh'/ ha zoete klare vliet/
't Schijnt mijn ziel in u glans/ Heliodoore ziet/

Met heughelijcke vreughd'/ ghelijck Anganipſe ſpringhen.
Ach/ macht nu Celeſtijn in uwe gronden dringhen/
En koelen 'theete hert' t'welck vinn' ge brandt gevoeldt/
Maer/ lacy/ 'tis ghevlamdt/ 't en kan niet zijn ghekoeldt/
Cupido, kribb' ghewight/ doet ghy my hert uyt teeren?
Echo. Teeren
Celeſtijn. Utteeren? dartle God/ kunt ghy dus krachtigh heeren?
Echo. Heeren.
Celeſtijn. Waerom ghenietmen niet het gheen ghy vaeck' belooft?
Echo. 'k Belooft.
Celeſtijn. Belooft/ maer niet voldoet/ dan 't herte ſchielijck rooft.
Echo. 'k Rooft.
Celeſtijn. Is dit u luſtens graeght'? helaes/ 't kindſe kuuren/
Echo. Kuuren.
Celeſtijn. En zult ghy nimmer my mijn neyghins luck toe ſtuuren/
Echo. Stuuren.
Celeſtijn. Niet ſtuuren/ ſtuuren God/ ſo 't merckelijcke ſchijnt
Echo. .t Schijnt.
Celeſtijn. Schijnt niet alleen/ want al mijn langhe hoop verdwijndt.
Echo. Verdwijndt?
Celeſtijn. Helaes/ verdwindt/ gheſlaeuwt/ waer is u kracht ghebleven?
Echo. Leven.
Celeſtijn. In 't leven: laes/ 't is laf Zult' ghy my 't ghehoopte gheven?
Echo. Gheven
Celeſtijn. Ach geeft dan haeſtigh/ liefd'/ mijn leven ick verzlijt/
Echo. Lydt.
Celeſtijn. Ick lijd' ghewilligh zo ghy eynd'lijck my verblijdt.
Echo. Blyd.
Celeſtijn. Verblijdt dees droeve gheeſt/ zal d'uure haeſt ghenaecken?
Echo. Naecken.
Celeſtijn. Ghenaecken dat ick zal/ ach/ mijn begheert' gheraecken?
Echo. Raecken.
Celeſtiin. Schoon u beloften zijn/ maer/ laſy/ gayle kindt/
gaet zittē. U zinnen ſollen gh'lijck u ooghen zijn verblindt.
Wat ſpreeck ick met u? Wight/ ghy coſt my noyt beſchieten/
Want reyne liefd' (mijn ſchildt/ deed' u gheheel teniete/
Waer ghy 't alleen beheert de liefd' gheen plaetſe heeft/
Want die ghy treften oyt in dartle ſchichten leeft.
Of zonder inde liefd'/ een glanſken van u dringhen/
Ghematight door de liefd'/ die u ſchicht kan bedwinghen/
Dat ghy gheen vooght-heer werdt/ maer liefde blijft aen 't ſtuur/
En teughelt/ na de reen/ de eedele natuur/
Ach milde-borne-liefd' die 't zoo wel kan beheeren/
Dat ghy de minne kunt in nutbaerheyt verkeeren.
Maer/ lacy/ mijne ſtarre is zo gunſtigh niet/
Want/ Celia, niet als wantrouw' voor ooghen ziet/
Een Tantaluſſe tergingh'/ miſſende het hebben/
Vaeck d'hoope hooge vloedt/ en gh' raeckt ſtux weer aen 't ebben.
Bedroefde ooghen luyckt/ u keure treft gheen doel/
In my gheſalde gheeſt de ſlaep-luſt nu ghevoel/

'tVerhette bloedts/ ghewalmten nae de hersnen steyg'ren/
Die duyssel-ooghens vaeckt gheen zluymering' can weyg'ren
Bezadight droeve hert/ raept u ghewenskte lust/
Al zijn de sinnen slaep de gheest doch niet en rust.

Celestyna slaept, binnen de gradynen wert gesonge en gespeelt

'Polotheus. schijn-deught *en* Schoon praet.

Schijn-d. De Schijn-deuchd' doet zoo veel gelijck de Schoone-praet,
Vol schijn schoon is de wereldt dus Heer en Meester laet
Ick steets u schaduw' zijn/ houdt my in u ghedachten.
Schoonp. En om mijn schoone praet zo moetmen u hoogh-achten.
De tonghe is de bood' van 'thert zoo elck ghelooft.
Schijn-d. 'Schijnt ick Gods voet en kus/ maer heb de Duyvel by't hooft,
Polothe. Wat?
Schoonp. Dat de Schijndeughde rooft de liefd' van allen menschen/
En met de deughd' verzeldt te zijn doet yder wenschen/
Als ick door mijne tongh u gheef de deughde-schijn/
Dan achten zy't al waer/ en elck wil by u zijn.
Poloth. Zacht/ zacht/ wien zie ick daer? zoudt Celestijn wel wesen?
Schijn-d. 't Is zy.
Poloth. 't Schijnt dat zy slaept.
Schoonp. Nu moet ghy heur belesen.
Door onse Tover-kunst/ en namt heur u Goddin/
V vrouw/ u Enghel/ Nymph/ beheerster uwes zin/
V troost/ u vreughd'/ u lief/ en dool-hof uws ghedachten/
En dat zy met een woordt kan stillen al u klachten.
En noemt heur uwen zon/ en heure ooghen zijn
Ghelijck de starrens licht in hemelijcke schijn/
Heur hayren goude draen/ vol tooverlijck vermoghen/
De meyskens hooren' gaer'n/ al ist doch meest gelooghen/
Dees kreatuurkens zijn van zulcken wezen al/
Men moetse noemen wijs/ al waren zy puur mal/
Men achtse al volmaeckt al zijnse vol ghebreecken/
Dus niet als van heur lof moet u vrijagie spreecken/
Onthoudt wel mynen raed.
Schijn-d. Spreeckt nimmer vande min.
Noch noemt Cupido niet/ maer toont ghy in u zin
Die gayle luste haet/ en wilt op't eerbaest vrijen.
Voor't eerst' zoo moet ghy al de lodd'ze klappen mijen/
Tot dat zy vast ghelooft ghy deughdzaem zijt van aert/
Want aenghebodẽ dienst is vaecken heel onwaerd'/
Maer door u deugdens schijn comt eerst in heur behaghen/
Schoonp. En door u schoone praet zalt zy't u zelven vraghen
" Want gh'lijck de kind'ren zijn/ zoo zijn de meyskens meest/
" Het gheen men niet begheert dat doense aldereerst.
Poloth. Myn tanden wat'ren schier.
Schijn-d. Gans smacht hoe kundt ghy't zegghen.
Poloth. Wel wel/ vertreckt ghy beyd'/ ick zalt nu wel beleggh en.

Schijn-

Schoonp. Schijndeught/ ghy zijt een boeſ.
Schijn-d. En ghy een eunier wight.
Schoonp. En ghy een loozen Vos.
Schijn-d. En ghy al vry wat light.
Polothe. 't Is vrees die't my belet/ ick heur niet durf ghenaecken/
Om heure lippen ſchoon al ſtelende te raecken/
Hoe zoetlijck datze lackt hoe lieflijck datze leyt
't Schijnt dat het roos-ghebloos my duydelijcke zeyt/
Komt kuſt/ en of ick't deed'? ick kan nu immer nemen/
Het gheen die ſchoone Nymph my nimmer woud' verleenen
Betent is heur gheſicht zoo datze niet en ziet.
Ick kus heur/ zal-ick? Ja/ en immer durf ick niet/
Hoe treckt de lieve vocht van heur bedoude lippen/
En zal bequamen/ tijt deur bloothheyt my ontſlippen?
Wat zal ick u dan niet gheraecken k'ralen mondt?
Nu tijts gheluck nae wenſch een rijpe uure vondt?
Wel waerom klopt mijn hert? wat doet mijn leden beven?
't Schijnt of mijn hert de luſt de ſpoozen wilde gheven:
Nu ſteelt dan Polotheus het gheen ghy wenſckten dus/
Vrymoedich onbevreeſt/ 'tis maer een lieve kus.

Celeſtina al droomende ſpreeckt zommighe woorden binnen 's monts al zuchtende, en laet vallen een pampier dat *Heliodoor* heur had gheſonden.

Polothe. 't Schijnt zy bedroeflijck droomt.
Celeſtina Heliodoor.
Poloth. Heliodoor? liefd's teecken/
Waert herte vol van is de tonghe van moet ſpreecken.
Wat briefken zie ick daer? 'k moet ſtill'kens daer om gaen/
'k Zal moog'lijck door't geſchrift 'tgeheym heurs drooms verſtaē.

Polotheus neemt het Sonnet op, dat *Heliodoor* aen *Celeſtina* had ghezonden, en 'tghelesen hebbende ſpreeckt.

't Schijnt dat Heliodoor niet meer by heur kan komen/
'k Heb lijck wel door mijn doent het vryen hem benomen/
Heur vader draeght my gunſt/ heur Vader zy ontziet/
'k ben zeecker Helidoor en krijght zijn dochter niet/
Te ſpraeck moet zy my ſtaen/ heur Vader 't heur belaſten.
Door ſchijn deught/ en ſchoon-praet/ ſal ick heur zo antaſten
Dat zy niet weyg'ren kan waer na mijn hert verlanght:
De voogh'laers zoete fluyt het voghelken wel vanght. Binnen.

Celeſtina al droomende ſpreeckt yets binnen 'smonts, *Polotheus* vertreckt, en *Celeſtina* ontwaeckt en ſpreeckt.

Celeſtina O Droom ghy waert te kort/ 'k had al mijn zoetſte luſten/
Mijn waerden Heliodoor zo vriendelijck my kuſten/

Met

Met zulcken soet ghenarm/ met zulcken soet ghewoel/
Dat ick die lieve vreughd' noch in mijn hert ghevoel.
Wist ick dat ick noch eens zo zoet'lijck droomen mochte/
Mijn leve ick seer graegh voor zulcken droom vercochte/
Sulck droomen leven is/ ha/ wenschelijcke vreught/
Zodanich zoet ick noyt en smaeckten in mijn jeught/
Dus lieven ooghen luyckt/ op hoop ghy weer mocht dromen/
Neen/ want ick weet ghewis/ dat Polothes zal komen/
Het is mijn Vaders wil/ dat ick hem stae te spraeck/
Maer God weet ick int minst' nae zijne komst niet haeck.
Wat antwoordt zal ick desen Jonghman moghen gheven?
Ach/ dat ick niet en mach de vrughten mijnes leven
Besteden nae mijn lust/ ach alderdroefste staet/
Dat my mijn vader dwinght te lieven dien ick haet.
Antwoord' ick Polothes niet recht na zijn behaghen/
Zal hy mijn Vader dan het stuure antwoord' klaghen:
't Is best ick met hem veyns/ en onderhouw verleen/
En tracht ick hem verwin door krachte mijnes reen.

Polotheus.

Poloth. Liefd'-waerde Celestijn, ick acht het buyten reden
Te vraghen hoe ghy vaert/ u lieve frisse leden/
V wackere ghesicht/ die tuyghen't my ghewis/
Dat in u/ lieve maeght/ volmaecktheyt zelven is.
'tghekrulde gouden hair/u bloesingh' is het teecken
Dat in u/ eed'le Nymph/ int minst niet can ghebreecken/
Doch so u yets ghebreeckt/ me vrouwe voor dees tijdt/
Dat is ghy/ schoonste schoon/ dus eenighlijck hier zijt.

Celestina. 't Is beter dus alleen als quael'ck verzelt te wesen.

Polothe. 'k Gheloof niet Joffrouw ghy bedecktelijck door dese
Spreuck/ segghen wilt/ ghy om mijn komst niet zijt begaen.

Celestina Dat waer te onbeleeft/ wilt het so niet verstaen/
V comste is my lief/ ick vind' my zeer verbonden/
En wenske dat ick dees beleefthèyt daed'lijck konde
Verschuldighen/ vermits ghy my u zelschap gunt/
Hoewel ghy by veel schoonder maeghden komen kunt/
't Is u beleefde aert.

Poloth, 't Ghelieft u zo te zegghen/
De schoonheyts schatten/ schoon/ in u verborghen legghen/
Ghy zijt alleen de Vrouw/ ghy lieve Celestijn/
Zijt 't eenighste besteck waer mijn ghedachten zijn.
Ghy zijt de Nymph na wien mijn ziel/ en herte haecken
Door trou en plichte vast/ m'u slaef en knaep te maecken
Niet dat ick my verkies so krachtigh heeren laet/
Ick ernstigh willen zou dees heyl'ghe eghte staet
Alleen om Jeughdens lust / neen lief/'t waer zot begheeren/
Maer ist mijn luck/ het sy mijn hooghen God ter eeren.
V Vader heb ick al, mijn liefd' gheopenbaert/

't Ghebreeckt alleen aen u/ want hy my heeft verklaert
Als ick u wille heb/ 'taen hem niet sal ghebreecken/
Wat seght ghy/ Peerle ? spreeckt.

Celestina. Voorwaer ghy my verbindt/
Voor liefd' die ghy my draeght/ maer die noyt heeft bemint/
Ghelijck ick nimmer heb/ valt swaerder het besluyten/
So dat ick u mijn hert niet wel sal connen uyten/
De soete maeghdens staet gheneughelijck/ en vry/
Steets vrolijck van ghelaet/ vermaeckelijck en bly/
Die raed' my dat ick my ten huwlijck niet sou gheven/
Maer in dees lieve vreughd' te eyndighen mijn leven/
De vryheyt is te soet.

Poloth. Noch soeter is de Eght.

Celestina. Jae/ als die werdt ghebruyckt nae godes wette recht.
De Jongmans spreecken niet/ ghelijck hun herten meenen/
Want als de weerliefd' al hun wenschen doet verleenen/
So krackt hun liefd' terstont/ niet achtmen 'tgheen men heeft/
In groot ghevaer sy is/ die sigh in d'eght begheeft/
Ick vrese voor die staet/ en teughel myne zinnen
(Door wel-bedenckens-stuur) hier niemant te beminnen.

Poloth. 't Waer jammer Celestijn dat sulcken lieven vrouw'
De heyl'ghe eghte haet/ en vrughtloos wesen souw.
Ghelooft my Lief, so ick u liefde mach ghenieten/
De heylighe eght en sal in 't minst u niet verdrieten/
Mijn wit sal zijn alleen te stillen u begeert/
En sult mijn Schoon, gh'lijck een Goddinne zijn gheeert/
Mijn waerdtste/ liefste/ licht/ sult ghy mijn Enghel/ wesen/
Ghelijck de aerde laght als Pheeb's licht is ghereſen/
U welvaert die sal zijn de hey-grondt mynes vreughd'/
U vreughd (mijn Nymph) sal zyn 'tverlanghen mynes jeughd'/
Uw wil zal zijn een wet/ die wet sal niemant breecken/
Uw wet sal zijn mijn wil/ als reghte liefdens teecken/
De minne sal ons bed noyt brenghen in ghevaer/
Maer 'tbed sal zijn ons liefdens suyvre hoogh' autaer/
Dees narmen sullen zijn u krebben om te rusten/
Mijn ziel beyuren zal om stellen liefdens lusten/
U Heer zal zijn u knaep/ u man sal zijn u knecht.
Door ernste mijns ghemoedt/ en trouwe liefd' oprecht.
Mijn schoone Celestijn, 'tschijnt ghy zijt vol ghedachten/
Die u beletten spraeck/ lief/ dat ghy wist wat klachten
Mijn hert inwendigh voelt/ 'kweet ghy antwoorden soud'.

Celestina. Licht spreecktmen Polothes dat naderhant berouw'/
Hoe zoud' ick de begheert uws weusken konnen stillen/
So gheen mijns sinnens liefd'/ in 't minste lieven willen ?
Of moogh'lijck dat ick d'aert van liefde niet verstae.

Poloth, Ick dughte waer Ghy liefdt/ 'kwed ick het daed'lijck rae:
Ist niet Heliodoor ? Is hy 't niet ? sonder veynsen/
Ist niet Heliodoor ? ick merckt aen u gheyeynsen.

U oogh

Celestina. V oogh moet zijn seer scharp/ als ghy ghedaghten siet.
Poloth. V oogh moet scherper zijn/ so ghy mijn herte niet.
Celestina. V wond' is niet so diep gh'lyck woorden wel afbeelden.
Polothe. Langh is verleen/ me vrouw/ doen ghy mijn herte steelden.
Celestina. Cier-woorden van Jonghmans en meenender niet een.
Poloth. Ick sweer u/ waerde Nymph, dat ick u lief alleen.
Celestina. Al liefdt ghy my/ u liefd' is vruchteloos verloozen.
Poloth. Ist om dat ghy een aer te lieven hebt verkoozen?
Cel. Neen/ maer om dat my liefd' in 't minst' noch niet behaecht.
Poloth. 't Is qualijck g'looflijck/ Nymph. dat ghy gheen liefde draecht.
Gunt my/ myn schoon, alleen dat ick u mach beminnen.
Cel. Wat gunst' waer dat zoo ghy gheen weerliefd' soude vinnen?
Poloth. 't Is gunst genoech/ als u mijn liefd' is aengenaem.
Cel. Niet aengenaem can't zijn 'tgheen ick acht onbequaem/
Doch dat ghy my bemint is reden te herkennen/
V hoope van weerliefd'/ die soudt ghy elders sennen
Want liefd' te draghen/ en niet weer geliest te zijn/
Soo d'oude spreucke leert is d'aldergrootste pijn.
Poloth. Erkent ghy slechts mijn liefd'/ so heb ick al mijn wenske.
Celest. Erkennen? zeker 't waer een recht ondanckbaer menske
Die gheen danck toonen soud' aen dien hem heeft besint/
Maer daerom niet dat sy de lievert weer bemint/
Doch lieft hem weer zo veer de vriendschaps wetten strecken
Dan niet om door zijn liefd' heur in eghts-liefd' te trecken:
Dus noemt ghy my u lief/ ick noem u weerom vriendt/
Soo dat mijn vriendschap dan u liefde weer verdient.
Poloth. God bid ick dan dat ick door vriendschap mach gheraken
Dat ghy van uwen vrient u liefint laest wilt maecken.
Hy gheeft heur een Penceelken. Den Hemel sy ghetuygh'/ by dees handt ick u sweer/
Dat ick gheen ander Nymph als Celestina eer.
't Penceelken/ lief/ versoeckt/ dat ghy medooght mijn klachten/
En medely/ doch plaets vergunt in u ghedachten. Binnen.
Celest. So langh als 'tbloemken duurt/ gh'in mijn ghedachten staet//
Wech bloemkens die doch quaemt van d'handen die ick haet.
Waer zijt ghy lieve Brief? Ha heylighe Boodinne/
Ghy quaemt van hem die ick hert grondelijck beminne.
't Is tijt dat ick nu gae/ en u mijn antwoort gheef/
Voor trouw' heydts-trouw'-Hermil, die dese aen my schreef. Binn

DERDE BEDRIIF.

Hermilio *in Boermans kleederen met een hangel roede.*

SIet wat vermach de liefd' in dese boere kleden/
In dese VisKers schijn gaet reyne liefd mijn leden
Ter plaetse daer ick nu mijn lieve licht zal zien/
Om dooden voort mijn hert deur 'tgheen hier sal gheschien/
Soo sy my heeft versaeckt/ door ander liefds verkiesen
Soo wensk' ick dat ick fluct mijn leven mach verliesen.

O soete Reeg'liers hof/ so ick so droevich sterf/
Ick bid u lief gheboomt/ dat ick die gunst verwerf/
Ghy dan u oude naem/ een ander naem wilt geven/
Vermits ick op u grond dan eynden zal mijn leven/
So haest als ick verlies de weerliefd' mynes vrouw/
Noemt dan u Reeg'liers hof/ 'tgraf mijnes zielens trouw.
En laet u queelend' wild mijn lof-zangh luydlijck uyten/
Zo haest de koude doodt ooghs tenten toe sal sluyten.
V Klaverblaen van drien verandert al in vier/
Op datmen weet dat trouw/ doen was begraven hier.
't Is best ick by de sloot my ghinder neder stelle/
En d'anghel wel gheaest/ aldaer te water velle/
Op datmen niet en merckt de oorsaeck/ of waerom
Ick quam/ maer yg'lijck meent ick om een visken kom/
Een deuntjen queel ick dan/ maer laes hoe zal ick zinghen/
Zo al mijn asems kracht nu niet als zuchten bringhen.
Hoe stel ick nu mijn roep? helaes/ ten is gheen vis/
Waer mijn bedroefde hert nu na verlangend' is.

Hy zinght.

Yets moet ik u, schoonste, vragen,
Zout gy Nymphe durven wagen
Deze herder aen te slaen?
Die zyn gaytjens u wil gheven,
En de vruchten van zyn leven,
Om in uwe gunst te staen.
Dienen wil hy al zyn daghen
Na u lieve wils behaghen.
Met een lonck ghy hem ghebiedt,
Als ghy 't gouden haer gaet vlechten
Zal hy al de haertjen slechten,
Zo te dienen niet verdriet.
Als u soete stemmens quelen
D'herders herten gants ontstelen,
Viegh' ick flux ten woudwaerts in,
Op dat niemant van de knapen,
Als myn vrouwe dan gaet slapen,
Heur ontwaecken door de min.
Ik VVeet de min in u ghedaghten
Noyt en pleeghen zyne krachten,
VVant u hert is veel te eel,
Voor het boefken in te dringhen,
Reyne liefde kan bedwingen,
't Hert van sulcken schoon juweel.
Hoor ik yemant goedronts vryen,
Ztem ick dat ghy niet zult myen
Aen te hooren wat hy zeyt,
En so d'herder al zijn zegghen
Met zyn trouwe wil belegghen,
Geeft hem, lief, dan goet bescheyt.
Comt hy Nymphe zonder meenen
Maer op hoop ghy mocht verleenen
Gayle lust, die haest vergaet:
Zeght hem dat u zuyver zinnen
Niemant kosten oyt beminnen,
En daerom zyn comen laet.
Zo ick door mijn raed' getrouwe,
V zo diene waerde vrouwe,
Dat ghy van myn dienste roemt,
Anders zal ick niet begheeren,
Als dat ghy my wild' vereeren,
En my uwen dienaer noemt.
Dese name is myn glory,
En zal nimmer uyt memory
Gaen des trouwen knechte dyn,
Antwoort, Nymphe, zonder veynsen,
Duyd'lyck uyt al u ghepeynsen.
Zal ick dan u dienaer zyn?

Emerentia.

Ghedwonghen slaverny en is so bitter niet/
Noch gheen ellende is te gh'lijcken by 't verdriet.

't Gheen

't Gheen/ Emerens/ ghevoelt/ ach mocht mijn herte breecken/
Op dat ick door mijn doodt/ mijn ongheluck moght wreken/
Langh heeft de blinde vrou my ysselijck ghedreyght
Terwijl mijn zoete hoop ootmoedelijck toeneyght/
Helaes/ ten waer de hoop die vruchteloos kan smeken
'k Had om te hebben rust/ langh in mijn graf ghewееken.
'k Had tgheen ick niet en heb/ 'k heb dat ick noyt en had/
O dubbel droeve borst/ die al mijn pijn bevat.
'k Verlangh te weten 'tgheen my (wetend') zal vermoorden
Ach scherpe vlymme die mijn hert stack als ick 'thoorde.
" Ong'luckich is hy die noyt ongeluckich was/
Hoe luckich is de loop dan van mijn tijtlijck glas/
Ist luck? ach arm geluck/ sal'k van dit luck noch booghen?
't Gheen staech/ laes/ wert bevocht met tranen deses ooghen/
Ach tranen u ghewoont/ houdt met mijn nockingh maet/
Wyl suchts ontelb're tal uyt dese borste gaet/
Hermilio/ mijn hert/ hebt ghy my/ lief/ verlaten?
Soudt niet wel zijn versiert? van dien ons liefde haten?
Gints ick een Visker zie/ dat hy my leenen woud.
Sijn Boeren rock/ ick my daer me becleden soud'/
En na Meer-huysen ghingh' bespiedende zijn vryen/
Vind ick hun 'tsaem ghepaert/ zoo maet ick dan belyen
Dat hy Cecilia/ liefdt meer als hy my oyt deedt/
Dies mijn hert niet en rust/ voor dat ick 'tzeecker weet/
Het vraghen staet my vry.

Hermil. Waer is mijn herts Santinne/
De Engel dien ick lief/ de Nimph die ick beminne/
Help God hoe raest mijn hert/

Emerent. Vrient is de vanghste goet?

Hermil. Niet veel maer u'yg'lick met zijn vanghst ghenoeghen moet/
De Vis en bijt niet aen/ 'k heb noch niet opghetooghen/
De Dobber duyckt somtijts/ maer vind' mijn hoop bedrooghen?

Emerent. De Visschers moet seer ghedudich zijn van ghesin.

Hermil. Juffrou dats wel ghesëyt/ want ick het zoo bevin/
De Visscher vaecken waent de Vis te willen hoecken/
En d'hanghel treckend' op/ is 't Visken veer te soecken/
't Vertrouwen ons bedrieght/ 'tis g'lijck als eenen vrijdt
Die waent te zijn bemint/ en g'raeckt zijn liefsken quyt.

Emerent. Gheheught u 'tvryen noch?

Hermil. Hoe? soud my dat niet heughen?
Wat meent ghy d'oude liens dan oock niet vryen meughen?
Neen/neen/de oude liens die hebben d'oude greep/
O, oud' waegh'naer gaeren hoort het klatren van de sweep.
Maer Vffrou waerom gaet ghy dus alleen hier wand'len?
Ghy b'hoort staech met u lief van lieve liefde hand'len/

Emerent. Tis mooghlijck dat ick my noch niet verliefd' bevin.

Hermil. Gheen Saterdach sonder zon/ noch joffrou sonder min.

Emerent. Ick quel de liefde niet.

Hermilio De liefde mach u quellen.
Emerent. Ick moet my/ vriendt/ hier nu wat by u neder ztellen
Hermilio By dezen ouden man?
Emerent. Zo ick u niet belet.
Hermylo Neemt Joffrouw u ghemack/ u vrylijck neder zet.
Emerent. Vriendt/ hoe zijt ghy ghenaemt?
Hermil. Mijn name is Wan-trouwe,
Emerent. VVan-trou, een vreemde naem/ vrient hebt ghy oock een vrouwe?
Hermilio Wat 's een man zonder vrouw? onlancx ick heur verloor
Doch alsmen van heur spreeckt/ O Godt hoe mijn ghehoor
Mijn hert schat-ren doet/ van vreughde zo gheneughlijck/
't Herdencken van mijn vrou maeckt d'oude man weer jeughlijck.
Emerens. Maer als ghy dan bedenckt/ dat ghy u vrouw zijt quyt.
Hermilio Met suchten en gheklacht verzlijt ick dan mijn tijt
Emerens. Heb ghy heur langh ghehadt? hadt ghy heur langhe jaeren
Hermilio Helaes/ ick hadt heur noyt/ dees witte/ en gryze hayren
Getuyghen wel de rouw' mijns arme droeve ziel
Doch al ben ick heur quyt/ 'k noch daghelijcx voor heur kniel.
Emerens. Was zy dan niet u vrouw?
Hermilio Mijn Vrouw/ mijn/ ziel/ mijn hert/
Maer eght-lijck niet ghetrout.
Emerent. Wel dat zijn vreemde parten.
U vrouw/ en niet ghetrout?
Hermilio 'k Zegh dat ick heur verloor
Als ick heur gaf mijn trouw/ zy doen eer aer verkoor:
Hoe bitter is 't verlies van 'tgheen men heeft bezeten/
Dat ick u Joffrouw wensch/ ghy nimmer dat mooght weten.
Emerent. Helaes.
Hermilio Wel waerom ist dat ghy zoo zwaerlijck zucht?
Emerent. Om u.
Hermilio Om my? neen/ neen/ acht maeghdeken ick ducht/
U lieven hert oock is in lieve liefdens boeyen/
Doch zulcken lieven Nymph/ zou die in liefd' niet bloeyen/
Jae zonder sterren eer men d'hemel vinden zou/
Als 't herte zonder liefd' van zulcken eelen vrouw
Waerom ist dat ghy weent?
Emerent. Mits ick u hoorde klaghen.
Hermilio Juffrouw/ ten is dat niet/ ick moet u stoutlijck vraghen/
Wat is doch dat u quelt? 't is droevigh om te zien/
Dat deze perlen/ laes/ dus uyt u ooghen vlien/
Zeght my doch wat u deert/ 'k zalt heymlijck by my houwen.
" Veel zaecken machmen eer een vrient als Maegh vertrouwen.
Emerent. Wilt ghy yets voor my doen om stillen mijn gheklach?
Hermilio Ghebiedt my nae u lust/ 'k doe gaeren wat ick mach.
Emerent. Het sal u schijnen vreemt/ doch 'k acht de oude luyden/
De passie des jeughts ten besten kunnen duyden.
Hermil. Zeght my wat ghy begheert/ zeght my wat dat ghy meent.
Emerent. Dat ghy my voor een uur dees visschers pye leent/

U han-

V hanghel/ en u aes.

Hermilio 't Is alles t'uwen besten/
En om mijn goede wil noch klaerder te bevesten/
So offr' ick u mijn zelf/ en zult oock daed'lijck zien/
Ick zo dienstvaerdigh ben/ g'lijck ghy my mooght ghebien/
Kan u dees grove py tot eenigh voor deel strecken?

Emerens. Wantrou ick zal de py nu zelven aen gaen trecken.

Hermilio Aentrecken? Joffrouw/ hoe? 'k g'loof niet zoo schoonen maeght
Dees arme boeren py in t'minste dan behaeght:
Maer zeght my doch waerom ghy u dus wilt verkleden.

Emerens. VVantrouw, zoo ick 't u zegh/ 'k hoop u bejaerde reden
't Wel heelen zal/ want daer mijn eere in bestaet.

Hermil. Neen/ Joffrouw/ twijffelt niet zulcx uyt mijn monde gaet/.

Emerent. Mijn herte is zoo vol/ dat ick het u moet zegghen/
En quellen uyt/ laes/ die hier verborghen legghen/
Ick was wel eer ghevrijt/ van een dien ick bemin/
En nu hy heeft mijn hert/ ick hem verandert vin.
Gheen woorden machtigh zijn/ mijn doefheyt u te klaghen/
Onmachtigh ben ick oock dees quelle langh te draghen/
Dus wensk ick om mijn doodt/ ach doot ghy zijt mijn zoet/
Vermits zoo waerden man uyt liefd' my sterven doet.

Hermil. Hoe is hy doch ghenaemt? seght my soo ick 't mach weten

Emerent. Hermilio is dees ontrouwen man gheheeten/
Men seyt dat hy nu vrijt Cecilia: en wis
Dat hy met heur altans oock in Meer-huysen is
Om;t'selve te bespien/ soo heb ick voor-ghenomen/
Nu in u boeren kleen aldaer omtrent te comen/
En vind' ick 'tgheen men seyt/ wensch' ick 't my soo ghelucht/
Dat ick ter selver stond' ten grave werd gherucht/
Verdrieten salt my niet/ als ick maer soo mach sterven/
Ick in de laetste snick/ sijn by-syn mach verwerven.

Hermilio En soo ghy 't niet bevint/ maer dat hy is ghetrouw?

Emerent. Soo maeckt hy sijn slavin van dien hy noemde vrouw.

Hermilio 't Is VVantrouw die 't u doet/ dus moet ick 't selven wesen/
Want uyt Wantrouw is al uw' hertens quel ghereseen/
't Was Wantrouw lieve maeght/ die my dus heeft ghekleet/
Ach/ waerdighste Goddin/ hoe weynigh dat ghy weet/
Met wien ghy klaeghlijck spreeckt/ en tranen/ laes/ uytbroocken/
't Is u Hermillio lief/ met wien ghy hebt ghesproocken.

Emerent. Hermilio, mijn hert.

Hermilio Mijn lieve Emerens.
Helaes/ sy sterft/ nu sy verkrijght heur-hertens wensk.
O Hemel/ waer 's gunst? heur lieve ooghen sluyten/
Ach schoonheyts tenten/ ach 't verdriet is niet te uyten/
Helaes/ heur lippens roodt in bleecke kleur verkeert/
Hae/ lieve ooghen die ick immer heb gheert/
Ghelijck de zonne waer ick vond dat heyl g'ste lighte.
Ong'luckighste Hermyl, most dit bedroefdt ghezighte

O lot zijn! laes/ 't bedroefst' dat opt was op de aerdt/
Hermilio, 't waer gheluck ghy nopt gheboren waert.

Emerent. Ay.

Hermilio Mijn herte/ spreeckt mijn lief.

Emerent. Ay.

Hermilio Ontluyckt dees lieve ooghen/
Voor wien Hermilio opt onzichtlijck heeft gheboogthen.
Hoe ist mijn eyghen hert?

Emerent. Mijn Enghel 't is nu wel/
Mijn rouw is nu ten eynd'/ gheeyndight is mijn quel/
Van vreughde zweeck mijn hert/ vermits u lief by-wezen/
Al waer ick/ lief/ gans dood/ 'k zou haestigh weergheneżen/
Waerom quaemt ghy Hermyl' in deze viskers schijn?

Hermilio Om dat ick van u liefd' noch zeeckeder zoud' zijn.

Emerent. Hoe? twijffelde ghy dan?

Hermilio Een die ons liefde haten/
My zeyden dat ghy my veracht'lijck had verlaeten/
En dat ghy met u nieuwe lief hier daegh'lijcx spraeckt/
Waerover ick al langh zeer ernstigh heb ghehaeckt/
Om 't vryen te bespien.

Emerent. Zoud' ick een ander kiesen?
Veel liever woud' ick/ lief mijn leven flux verliezen
Ghy zijt alleen Hermyl, de waerd'ste in mijn zin.

Hermilio En ghy mijn waerde lief/ mijn herts en ziels goddin'
Verburghen hertens vreughd'/ dringht vrylijck uyt mijn ooghen/
U zuchten nu verzaeckt/ die langh met klagingh vloghen
(Ghebreydelt door wantrouw) na u/ mijn eelste vrouw/
Te niet is al 't verdriet door overtrouwe trouw/
't Verlooren vind ick weer.

Emerent. Mijn trou was nopt verlooren.
Als reyne liefde heeft door vrese Gods verkooren/
Onbreecklijck is die bant/ liefds wetten sijn soo wis/
Dat alsmen 't g'liede mist de liefd noch vaster is/
Het derven meerder liefd'/ gh'lijck 't hebben kan vermaecken
Door 'tgh'nieten van 't by-sijn/ waer hert en siel nae haecken.
Ghenietmen 't gheen men lieft soo stilt de lusten deel.
Maer derftmen 't waerste light/ en haecktmen nae 't ghesteel
Eens lieve lonck/ van 't gheen men heeft ghetrou verkooren/
Zoo werter dubb'le liefd' in 't trouwe hert ghebooren.
„ Het goet is vaeck gheen goedt/ voor datmen 't goet verliest.
„ Die eens ghetrouwlijck lieft gheen wisselingh verkiest.

Hermilio Ach/ snoode achterclap/ Ach boosen/ die benyden
Eens anders lieve liefd'/ en niet en kunnen lyden.
Door haet eens anders luck/ o vruchteloose nijdt
De booste zonde ghy der zeven zonden zijt.

Celestina.

Waerom d'winght ons de liefd' na d'eenicheyt te haecken?

Waerom

Waerom wil 'tdroeve hert des zonnes licht verzaecken?
Om dat de hertens tolck dan vry mach dond'ren uyt
De knagingh en de quel/ die deſe borſt beſluyt/
En vullen met ghekrijt de blaeuwe hooghe tente/
Ja ſtaecken pruytjens ernſt uytbreeck des lieve lente/
Vermits de haerſe toon/ als 'tſtomme aertrijck drilt
Van 't ſchrickelijck gheklach/ wiens weenen nimmer ſtilt/
Als 'tſchrillighe ghehuyl de beeckskens doet beweghen
Door 't drop der tranen/ gh'lijck een dighte Aprilſe reghen/
En 't water zo ontroert door droefheyt die 't bedwinght/
Dat al de vis van angſt/ flucx boven 't water ſpringht/
Jae/ dat de baerkens van 't gheſtroom diemen koſt tellen/
Al murmurerend' dulligh in malkander wellen/
Als teere lover gras/ verſtaende wat ons ſchort/
Met al het lief ghebloemt verwellickt en verdort/
Als d'ouden winden heer zijn weſten lught laet vlapen/
En mits mijn diep gheſught zijn bulderingh laet wapen/
Als tranes bracke vocht verſchrompelt 't witte vel/
En d'ooghens venſt'ren /laes/ opſluyten door 't gheſwel/
Als ſtem door 't lang genoeck geen meer geluyt kan bringen/
En 't herte dan afbeelt zijn ſmert door 's handens wringen/
Als/ lacy/ bitt're klaght des vooghels koorkens ſteurt/
En 't lieve teere wilt druloorigh menſch'lijck treurt/
Als 't vee dat hong'righ graeſt hun knab'len moet verlaten
Van angſte alſt mijn hoort/ zo droef beghint te blaten/
Dat d'herders zoete ſlaep dan ſchichtigh wert ghewreckt/
Door blatingh ſo bedroeft die tranens toghte breckt/
Dus weendt het al ghelijck/ beklaghers mijnder ſmerte/
Dewijl ick mate houd'/ door 'tkloppen mijnes herte.
Bedroefde Celeſtijn waerom iſt dat ghy leeft?
Waerom iſt dat ghy treurt? waerom iſt dat ghy geeft
Het blinde g'luck de tijt/ om heur verwaende kuuren
Te oeffenen in u/ en na heur wil te ſtuuren
V jeughdens levens loop? aflijvight u terſtondt/
Doorſteeckt u eyghen hert/ 't is toch ter doodt ghewondt/
'tJs immer 'tleven quyt/ 'tis beſt de doot te kieſen/
Want meerder ghy verloort/ als ghy nu kent verlieſen/
Verloort Heliodoor, verlieſt u zelven voort/
O Vader/ dat ghy wiſt dat ghy u kint vermoort/
Dat ghy u vrucht verſmoort/ vermits ghy heur wilt houwen
Met een die ſy verfoeyt/ en nimmer hem zal trouwen/
Met eenen die ghy lieft/ en die u dochter haet/
O liefd' hebt ghy gheen wet/ is in u hooghen raedt
Gheen teughel/ die de wil der ouders can verhind'ren/
Om niet nae hun verkies te houwen hunliens kind'ren?
Liefd' is u vier ſo doof/ is zo verteert u brand'/
Dat uwen fackels licht niet heert met overhand?
Kunt ghy in 'shemels koor zo veele niet beheeren/

E Dat

Dat ghy een Enghel ſtuurt om 'therte te bekeeren
Mijns Vaders? lieve liefd' ontfonckt u godlijck licht/
Hebt deernis met het hert van dit onnooſle wight/
Hebt meely met u maeght/ ziet hoe dees ooghen wat'ren/
Ghy kunt dit droeve hert van vreuchde flux doen ſchat'ren/
Ghy kunt dat dit gheſicht/ 'twelck droefheyt nu afbeelt/
Strax lout're vreugt vertoont/ die 's herts genoeging teelt/
Ghy kunt dees lippen die gans blaeuw van droefheyt lillen
Doen weer in kraligh roodt al lachend' heughlijck drillen/
Ghy deſe handen die ootmoed'lijck vouwen t'zaem/
Kunt klappen doen ter eer uws glorieuſe naem/
En dees gheboghen knien voor eeuwigh zo doen legghen/
Om u/ ach/ hemels light/ mijn dancks ghebeen te zeggen/
Met loſſangh uwer daedt/ en in mijn open haer
Met wieroock en met mir' beoff'ren u autaer/
En deſe haerſe ſtem/ die niet dan klaght kan bringhen/
Sal in u tempel dan een held're koorſangh zinghen.
Zy knielt. Of vindt ghy/ lieve liefd'/ dat ick de hooghe Heer
Door zonden heb verſteurt/ en zijne heyl'ghe leer
Te reuckeloos verzuymdt/ door luy ontughtigh leven/
En Gode daerom my mijn bede niet wil gheven?
Als een verdiende plaegh. O hemel ick beken/
Ick/ lacy arme wurm/ u gunſt niet waerdich ben/
De dertelheyts mijns aerts heeft dickwils u vergheten
Dat ick in yd'le luſt mijn jeughts tijt heb verſleten/
Mijn ooghen meeſt ghebruyckt om 's werelts pracht te ſien/
Dewijl het oogh mijns ziel ten hemel ſoude vlien/
De hoovaerdy me d'eed' palleren deſe haren/
Jae ſchaers docht ick dat die van u ghekomen waren/
De luſt-lock vande werldt heeft ſo mijn vlees bekoort/
Dat mijn ghehoor niet heeft u heyl'ghe woordt gehoort/
Dit voorhooft ſo gheproncket met voordaght ſo gewreven/
Dat ick vergat dat daer mijn zonden zijn beſchreven/
Dees hals heb ick verciert met peerlen keer op keer/
Dat hy door pracht vergat voor u te buyghen/ Heer.
So groot/ Heer is 'tghetal mijns zonden en miſdaden/
Dat inde tranen ick my zelven wel mocht baden/
Als die zo zijn gheſtort/ ghelijck 'tberouw ghebiedt/
Maer Godt/ o Godt/ ghy wilt de water tranen niet/
Maer een bekeert ghemoedt/ een gheeſtelijck nieuw leven/
Waer ſtraelt u goetheyt in als ernſtigh wy ons gheven/
Ond 'zuw' ghenadens ſwaert/ 'twelck dan zijn ſlagh ophoudt/
Als ghy/ o Heer/ maer ziet/ wien dat op u betrout.

Theophilus.

Theoph. Wel dochter in 't ghebedt? God moet u ſtemme hooren:
Wat bidt ghy lieve kind?
Celeſtijn. Dat dien ick heb verkooren/

In eght my niet ghewerdt/ ist niet zijn heyl'ghe wil/
Op dat ick myne ernst ghehoorsaemlijcke stil/
En u de teughel gheef.
Theophi. Kunt ghy u liefd' dan breecken Tot u Heliodoor?
Celestijn. Dat waer te groven teecken
Mijns onstantvaste trouw/ de reden 't my belet.
Ick zegh u dochter/ dat ghy uyt u zinnen set
Theoph. De liefd' die ghy hem draeght/ ghy zult zijn vryen schouwen/
Of anders zal ick u niet voor mijn dochter houwen/
Wat wilt ghy na u sin u selven dan besteen
Op u Heliodoor? ick segh u doghter/ neen/
En wacht u dat ghy hem oock nimmermeer hoort spreken/
Of ick vergheet my selfs/ en salt op u weer wreecken/
De ongheneught die ghy u Vader aen sult doen.
Celestijn. So sal ick dan mijn liefd' op mijn gedaghten voen.
Theoph. Wat zeght ghy Celestijn?
Celestijn. Helaes wat kan ick zegghen/
Dan dat ick al mijn wil ond'r u ghebodt wil legghen/
Gh'lijck ghy mijn vader zijt/ zo mooght ghy my ghebien/
En gh'lijck ghy my ghebiet/ so sal u wil geschien/
Ghehoorsaemheyt my dwinght te stillen u begheeren/
Om u wil te voldoen/ wil ick mijn wil ontbeeren/
Mijn zelven ick niet ben/ noch uwen niet gheheel/
Myn moeder een/ ghy 'taer/ en ick het derde deel/
Met reden eygh'nen mach/ dus heb ick 't minst vermogen
Mijns zelven/ want heb ick heur voedster borst ghesoghen
Heur narmen my ghewieght/ heur sorgh my opghevoet/
En ben ick niet u kint/ dat is u vlees en bloet?
Met reen ghy twee ghedeelt (als ouders) mooght beheeren/
En ick mijn leven langh ontzightlijck u te eeren:
Maer Vader nu ghy my zo stricktelijck ghebiet/
En weyghert my dan dogh/ een slechte bede niet.
Theoph. Wat ist dat ghy begheert?
Celestijn. Dat ghy my wilt vergheven/
Dat ick Heliodoor sleghts lieve al mijn leven/
Maer sonder dat ick trouw'/ en blijf ghelijck ick ben/
Want inde maeghdens staet/ ick so wel leven ken.
Theoph. Neen kind/ dat kan niet zijn/ en 't soud' u haest verdrieten
Te lieven en u lief dan nimmer te ghenieten.
Celestijn. Wel Vader zou ick hem dan snyden ganslijck af?
Theoph. 't moet zijn/ stelt u daer nae.
Celestijn. So delfdt u doghters graf.
Theoph. Wat zeght ghy Celestijn?
Celelstijn Dat ick hem mach vergheten.
Die 'ck niet vergheten kan.
Theoph. Mijn dochter ghy sult weten/
Dat Polotheus is de man die ick begheer/
Mits hy u troulijck liefdt/ ghy hem zult lieven weer/

'k Wil dat ghy Heliodoor, hier nae niet meer zult namen/
Want nimmer zult ghy met Heliodoor verzamen

Celestina. Ons zielen sullen dan in 'theymlijck zijn vereent.

Theophi. Wat seght ghy dochter daer? Celest. Dat Gode my verleent
Ick wissen mach mijn liefd'/ om lieven u verkooren.

Theophi. En waght u dat ick oock niet anders en magh hooren/
Of van u uyt mijn huys/ en ken u voor gheen kind'/

Celestina. Sught uyt mijn droeve borst/ en laet u heete wind'
Ten hemel styghen op/ en daer ootmoed'lijck klaghen
De teeringh die mijn ziel bedecktelijck moet draghen/
Mijn lief Heliodoor, vlieght my bedruckte stem/
Seght hem/ al ist/ dat d'winght ghehoorsaemheyt/ ick hem
Niet spreecken magh/ helaes/ so sullen mijn ghedaghten
Daeghs wercken staegh met hem/ en oock aldaer vernachten/
Die vryheyt gunt my liefd'/ dat liefd' ick niet en schroom
Met u Heliodoor te spreken in mijn droom/
Ach/ moght ick droomen staegh/ maer zonder/ lief/ te slapen/
Wat vreught? wat lust? wat smaeck soud' dan mijn ziele rapen?
Wat teecken zend' ick best aen mijn Heliodoor?
Mijn beeld'/ mijn schildery/ so beelt hem stedigh voor
De heyligh die zijn hert nu langhe heeft beseten/
Een schilder die ick ken Pamphilio, gheheeten/
Naebotst het leven recht/ om hem ick vaerdigh sen/
En rust oock niet voor dat ick wel gheschildert ben. binnen.

Lucia *in boerinne kleeren met juck en emers.*

Is Polotheus zo valsk'/ hy Celestijn zou vryen/
En my gheselschap nu met voordaght dus wil myen?
Hy swoer my dat ick was zijn aldereerste lief/
Met woorden niet alleen/ maer in zo meen'gen brief/
Docht 't sy hoe 't sy ick meent behendigh te beleden/
Ick zijn ghevry bespie in dees boerinne kleden/
En vind' ick 'tgheen men seyt/ so wil ick b'looven trouw
Aen reynigheyt/ en noyt oock werden yemants vrouw/
Hier aen de Amstels zijd' zijn komste wil 'k verwachten/
Verselschapt met thien duyst mael duysent duyst ghedaghten.

Sephalus Pamphilio.

Sephalus. Waen-hoop/ O schalcke vrouw/ hoe menigh ghy bedrieght/
Die ghy door hoop en tijt bedruckt in slape wieght/
Mits ghy door soete hoop het bitterst' kunt versachten/
Als tijt afgrijslijck greens luck-lockigh ghy weer lachten/
Al buiderden de tijt/ ghy smeeckte weer om soet/
Al raesden 'thert en pols/ ghy kittelden 'tgemoedt/
Al weenden 'tdroef ghesicht/ ghy vlayden weer de ooghen/
Vermoorden ons de tijt/ uyt u weer 'tleven zooghen/
Als dit arm herte berst/ mits tijt my had verkracht/
Zoo troetelden ghy weer/ g'lijck of ghy had gelacht/

O hoop

O hoop u lijcke wert/ op 'tstatighst nu begraven/
En werdt ter aerd' ghevoert door u ghelolde/ zlaven/
Hier cõt Pamphi. uyt. Met weenen/ en ghehuyl/ mits zy nu raecken quijt
V hoop/ die zoeten kost de bitterheyt heurs tijt/
Maer, nu dat Polotheus, Lucia haest zal trouwen/
Nu is het hoopen dood'/ die langh heeft onderhouwen
Arm/ Sephalus, helaes wel wie mach ghinder staen?
Pamphilio, zijt ghy't komt laet ons t'zame gaen
'k Weet waerom dat ghy weendt/ ick weet de gront u'ws trenren/
Want g'lijck u herte barst zoo moet het myne scheuren/
Ons polssen houden maet/ hoe ist? dat ghy dus staert?
G'lijck of ghy zegghen woud'/ nu open swarte Aerdt
En zlockt ons beyde in. Pamphilio wilt spreecken/
Of waent ghy door 'tghesw ijgh u arme hert te breecken?
En stopt u windens toght/ daer 'tdroeve hert door zught/
Verzmoort 't laffe hert/ door 't derven vande lucht/
Of ziet ghy of ghy kunt de zoete voetsteen vinden/
Lucia schoone Nymph/ die lieve en beminden?
Pamph. O Sephalus 'k herdenck hoe vreughdigh dat het gras
Weer rees/ alst van die Nymph gans plat ghetreden was/
De groent van glory zwol/ mits als de bloemkens zaghen
Dat deze lieve grond/ die perle had ghedraghen.
O Sephalus, 'tgheluck brinst uyt heur felste nijdt/
Nu zy gheheugh'nis terght 't herkauwen onze tijt/
Nu zy gheheugh'nis port.
Sephalus. 't Verleden te verhalen/
Om in herdenckings woudt door zoetheyt te verdwalen.
Pamphilio ghedenckt u wel dat ghy eens waert
Op 't linden-ront-prieel in spieghel-hof ghepaert/
Met ons Lucia, Nymph? niet langhe nae't uytbreecken/
Des Oostens held'ze licht/ hoe dat mijn leen bezweecken/
Als ick van d' Beeg'liers dijck/ u beyden t'zamen zagh.
Pamphi. Vrient Sephalus waerom?
Sephalus. De jalouzye lagh
So wrev'ligh in mijn hert/ door liefden wars mishaghen/
Vermits de liefde kan gheen me-ghezel verdraghen/
Het teerste linde bladt 'tgheen roerde onbedocht/
Scheen oft de Echo was van/ Ia, die ghy verzocht.
Het zlechtste wild-ghezangh/ dat/ lacy/ ick kost hooren/
Scheen of my droeflijck zeyd'/ u liefhebt ghy verlooren/
De linde teighskens die naetuur ghestrengheit had
Afbeelden my hoe ghy met heur ghenarmt doen zadt/
En zy uyt lodder-lust u minlijck toe gingh wencken.
Pamphil. O Sephalus, dit doet my levendigh ghedencken/
Ghy met u cierlijck jaght/ al vlieghend' voor de windt.
Eens quaemt van Diemen af/ vol zeyl/ met fock en blindt/
En mits ghy t'halver Meer quaemt tuyghden u u'w' ooghen/
Dat zy was op den dijck/ O Godt/ hoe dat doen vlooghen

V zinnen/ en het Jaght u'w waterende mond'/
Beletten dat ghy 't roer doen qual ijck stuuren kond'/
En mijn Castanien bruyn/ die vande stat quam draven.
Vertrotsten/ als ghy zagh wat glans heur ooghen gaven/
Het monstuck bruyst hy wit/ steeckt d'ooren inde loght/
En zwelt zijn ronde hals/ neustoghtens heete voght
Bewalmden al den dijck/ en brinsende zoo kraghtigh/
Dat al de werelt zagh/ na 't eele beest/ zoo praghtigh.
V Jaght ghy stuurt aen landt/ en heuslijck met ghebeen.
Verzocht/ Lucia, zoud' doen in u Jaghte treen/
Ach hoe de aerde streef om heur niet te verliezen/
Als d'arme dijck verstoordt zy 't water woud' verkiezen/
V zeylen zwollen trots/ als Celestijn in tradt/
End d' Amstelt sprongh van vreught/ doen zy de Nymphe hadt/
Vrulooreghevt mijn gheest zoo schielijck doen ontroerde/
Dat ick/ helaes/ niet wist of ick de teughel voerde
Des ruyn die ick bereed'.
Sephalus. Bedroefden u mijn lock!
Pamphil. Om dat/ helaes u jaght/ ziel uyt mijn ziele trock/
De vlagghen uwes jaght my trotsten door' tgheslipper/
V wimpels bralden uyt/ 'tscheen glory daer in zat/
Mits zy Lucia doen ond'r heure lommer had.
't Ghemoedt' my zoo versloegh/ deur herts en zielens quellen/
Dat ick van spijt terstont bedroeft nae stal gingh tellen/
De Ruyters dezer stadt/ wel zaghen hoe vergingh
De lust des stomme beest/ vermits zijn ryder hingh
Swaermoedigh 't hooft ter aerdt.
Sephalus. Laet ons nu t'zamen klaghen
't Verlies des lieve maeght.
Panphil. Yet moet ick u noch vraghen.
Heb ghy my oyt ghehaet?
Sephalus. Noyt was ick soo ghezint?
Maer liefden u om dat ick wist dat ghy bemint.
De zelve die ick lief/ dies noyt ick u benyden
Jae in al mijn ghevry voorzighti ghlijck ick myden
Te spreecken yets van u als eer/ en in u lof/
Jae dattet dicht gheboomt van oud' Meerhuysens hof
Ghetuygh' nis draghen kost/ 't zou anders niet verklaren.
Panphil. 't Is Polotheus gheluck hy met heur zal vergaren/
die 't minste wel verdient.
Sephalus. 't Zijn d'ouders die het doen.
Panphilio Daer hebt ghy 't recht ghetreft.
Sephalus. Ja doet my oock vermoen.
't Waer datmen 't heur opdrong/ zy soud' hem dus niet trouwe/
Als ick heurs liefdens gift met tranen dick aenschouwe/
Verandert mijn gheloof.
Panphilio Wat wast?
Sephalus. Een haeren snoer

Van liefve goude draen/ 'tgheen ick als teecken voer
Heurs waerſte hoochſte gunſt.

Panphil. 't Gheen zy my heeft ghegheven/
Omringht dees hertens arm/ en voedt mijn drove leven/
Ghelijck de band mijns trouw/ die 't wiſlen my belet.

Sephalus. Pamphilio wat waſt?

Panphilio Een gouden Braſelet.
De gouden gaf my goudt.

Sephalus Als ick dees lieve haren
Verheugelijcken kus/ ick kan u niet verklaren/
Wat lodder vreught ick voel.

Panphilio En als ick zlechts bezie
Dees lieve perlens gift zy buygh ick flucx mijn knie/
En danck luck voor mijn luck/ ick inde krijgh mijns klagen/
Ter eeren van mijn ſchoon dees boeyen noch macht dragen.
Ach/ Sephalus, als my ſomwylen noch voorbeelt
De ſchoonheyt van de ſchoon?

Sephalus Wat vreughde dat dan teelt?

Panhil. Wat pijn ghy draghen moſt.

Sephalus 'k Bekent/ ick heb miſſprooken/
Als beyd· de ſtralen van heur ooghens licht uytbroocken/
Waſt niet een zoet fenijn?

Panphilio Waſt niet een tooverlicht
Vol Adamantens kracht? Ach/ krachtighſte ghezight.

Sephalus Veel meer koſt zy bedryven/
Als opt Agrippa moght met Cirklens kunſte ſchryven/
Wegh Circes met u roep/ want meerder kracht zy hadt
In lief omhelſin van heur lieve arms bevat/
De liefſte Circkel die de goden moghen wenſchen/
Betooverden zy Goon? hoe light ons arme mensken.

Panphilio O Godt wy zijn heur quijt.

Sephalus O arme droeve lien/
Pamphilio laet ons de plaets zomtijts beſpien/
Alwaer die heerſe vrouw/ ons vryen pleegh te hooren.

Panphilio Zo zien wy dan 'tbegin waer wy ons zelfs verloren/
Ach Sephalus, laet ons doch vaeck ghemoeten t'zaem.

Sephalus En voeden op't gheſpreeck heurs alderzoetſte naem.

Panphilio En bidden d' hooghen Godt hy·t luckighſt· heur wil geven.

Sephalus En dat wy in ons liefd volherden al ons leven. Binnen.

Lucia.

Ach/ God/ hoe kildt mijn hert/ heur klaghen is mijn ſchult/
Ha quackelooze min/ ghy hebt de ſpreuck vervult/
Dat die 't al wil al zal in 't leſte weer verliezen/
Te zinlijck was mijn wil/ deur wiſpeltuerigh kiezen/
Ick was goedronts ghevrijt/ maer zeyden jae/ noch neen/
Dies yder waenden dat hy was mijn lief alleen.

Ach/

Hier kōt Polotheus uyt.

Ach/ onbedachte jeught/ ach/ ongheziste zinnen/
Hoe kost ghy in tghevry van veelen zoetheyt vinnen?
Vermocht u momme-hert heur'twyen al te zaem
Te gunnen? en wel wist' tu was onaenghenaem/
Ho/ daer is Polotheus/'tschijnt hy spreeckt met zich zelven/
Kost ick nu uyt zijn reen zijn valske hert bedelven/
Hy deed' ick Sephalus, Pamphilio hun beyd'
Vermits zijn deughdens schijn mijn liefde gans onzeyd.

Polotheus *lezende dit navolghende klinck-dicht.*

SONNET.

Heeft een woord so veel zins? zoud' een woord u berouwen?
Vermagh een woord zo veel? kan een woord zo veel doen?
Heeft een woord zo veel macht? dat ghy niet zyt so koen,
Dat ghy dat woord myn ziel met my zoud' willen houwen,
Of waent ghy dat ick op dat woordeken zou bouwen,
De hay-grond myns gheluck? en daerom wilt verhoen
Te tuyten 'tlieve woord, waer op ick zoude voen
De kittelende vreughd' der ziele mynes trouwe,
So miltheyt dat belet, of 'tonverdienst my doet,
Of dat mijn g'luck niet streckt na d'hooghte myns gemoedt,
Dat zulcken, ja, myn schoon, in myn luck-star zoud legghen,
Doch gh'lijck ghy door gewoont geen, ja, oyt kost, zo 'tscheen,
Want uyt k'ralen mond, niet comt als 'twoortjen neen,
Zo zeght Nymph tvveemael neen, g'lijck of ghy eens ja vvoud' zeggen.

Dit's na de kunst gherijmt/ maer ist niet wel ghezeyt/
Heeft een woort zo veel zins? hoe zoetelijck het vleyt/
Een klinck-dicht wel ghemaeckt en kunstelijck beschreven:
Maer wien mijns liefkens zal ick dit nu moghen gheven?
Aen/ Oediel? neen/ want zy werden half verzot?
De arme zloofen weet niet dat ick met heur spot/
Aen/ Emerens, waer best/ daer sullen woorden baten
Want hastlijck sy ghelooft/ Hermyl, heur heeft verlaten.
Off aen/ Lucia? neen/ Want sy kan segghen jae/
Neen/ neen/ het dient heur niet/ t'is beste dat ick gae
Daer meed' nae/ Celestyn, want als ick al mijn zegghen
Des liefdt die ick heur draegh met schrijven vast beleggen
Soo sal sy gh' loven dat ick alles trouw'lijck meen
En 't gheene dat ick seggh' al meen icker niet een.

Schoon-praet. Polotheus *en* Schijn-deught.

Ho meester zijt ghy hier? ick b'hoorder oock te weesen/
Hebt ghy 't klinck-dicht ghemaeckt?

Poloth. Daer ist/ en mochtet leesen.

Schoon-praet leest het Clinckdicht, ende ghelesen hebbende spreeckt

t'Is kunstelijck ghetreft/ t'is wel en schoon gheprael/
Hoe meenich isser oock die hen bedrieghen laet.

En

Schynd. En dat door u'we tongh die zoetelijck kan quelen.
Schoonp En u'wen valsken ſchijn/ die can de herten ſteelen.
Schynd. Maer 't eynde draeght de laſt.
Schoonp. En ghy door u'wen ſchijn
Syt arger als de peſt/ en Solimans fenijn.
Poloth. Nu knapen hout doch vree/vree/vree weeſt niet vermetel.
Schynd. Ghy zijt ſwart gh'lijck de pot/
Schoonp. En ghy ghelijck de Ketel.
Poloth. Com 't is tijt dat wy gaen/ ick wil nae 't Beegliers hof.
Schynd. O Sot. Scho. O Geck. O Nar. Schij. Schoonpraet dat is te grof.
Schoonp. Ghy hebt een Heere gangh/ Wel ſtatich kunt ghy treden.
Schynd. Hy meent al waers. Pol. Hoe dat? Scho. So hoflijck zijn u zeden?
Ploth. Wats aertighſt? dus of ſoo?
Schynd. Hoe? alles ſtaet u wel.
Schoonp. O ghy bevaynſde drogh. Schynd. O Schalleken gheſel.
Schoop. Die ons ghelaven zijn voorſeecker wel bedroghen/
Want al zijn ſchijn is vals. Schynd. En al u praet ghelogen.

Lucia.

O wulpſe wiſpeltuur/ bevaynſd' en ſchalcken man.
Ontloſt mijn hert u liefd'/ want liefd' ick uyt my ban/
Fy liefd'/ fy trou/ fy al/ fy al de gayle ſinnen
Waer liefd' voochdye had/ fy ghy die oyt beminnen
Baldadigh ſonder eer/ liefd's ſchenner/ d'wraeck fy Godt/
Fy u ghy deughdens mom/ die met de liefde ſpot/
De aerde is te eel u ſnoode rif te dragen/
't Onmenſchelijcke wreedt den goeden Godt moet plaghen/
Mijn klacht ghy meught ontvlien/ maer d'herten-kenner niet/
D'alweter/ d'ooghen al/ u'ws hertens borne ſiet/
Gedachtens gauwe gheeſt/ die ſtedigh hippelend' ſweven/
Zijn al in 's Hemels koor op ſtael pampier beſchreven.
Of aght ghy/ aerdtſe ſchalck/ de woorden g'lijck de windt
Of meent ghy opper-fielt 't onſightbaer woordt niet bint/
Ghelijck bezeghelt was? of giſt ghy dat het ſpreecken
Gheen hertens taelman is? en woorden zijn te breecken/
Ghelijck de teere rijs? al 's werelts haef men bindt
Met ſchrift en leenigh was/ maer d'heylghe liefd' en vint
Gheen zeecker wiſſer band als rechte ware woorden/
Mits d'hemel tuyght/ die d'herten ken/ en woorden hoorden.
O lieve Nymphen/ die de deughde ſelven zijt/
Laet ick u waerſchuw zijn/ het bloeyſel mynes tijdt/
De Lenten mijnder jeught/ de Sprengh-tijt mijnes leven
Wert deerlijck my ontruckt/ vermits ick heb ghegheven
Een vry vryeraegs/ en meer als een ghehoort/
Dus ſtaeckt u miltheyt doch ſo flucx als u een woord
Van liefde werdt ghemeldt/ en ghy bevint zijt meenen/
En ghy geen weerliefd' voelt/ wilt geen ſpraeck meer verleenen/
Of ghy miſdoet u zelfs/ en deſg'lijcks die u vryen/

F Pamphilio

Panphilio is nu met Sephalus int lyen/
Vermits ick noyt goedronts hun liefde heb ontseyt/
En Polotheus/ die met liefd's schijn heeft gevleyt/
Jae boertigh my ontstal mijn weerliefd't (als zijn haven/)
Die doet Lucia nu in heur misbruyck begraven.
Siet dit verkeerde kleedt beduydt mijn ongelock/
't Gheen lieve liefdt uyt ernst voordachtigh my aentrock/
Ach/ Hemel/ ist u wil? stilt hemel u begheeren/
Dat's dat ghy my nu wilt in een Boerin verkeeren/
De stede ben ick wars/ de landt bouw garen leer/
Om wayen 't lieve volck/ de soete gaytjens teer/
En op het hauwren riedt ick onder 's olmens lommer/
In eenigheyt beklaegh mijn wrede hertens commer/
In 't onbekent ghewest vrymoedigher ick klaegh/
Als in bemuurde stadt by bloedtverwante-maegh/
En als de uyers droogh mijns geytjens woorden sullen/
Sal ick de emers met mijn laeuwe tranen vullen/
Als vloeden mijnes hert/ en knielen aen 't autaer/
Van heyl'ghe liefd'/ en heur op off'ren al mijn waer.
Doch eer ick dus vertreck wensk ick noch eens te spreecken
Met Polotheus, op dat hy weet/ ick weet zijn treecken/
En hem versaecke voorts. Dus d'emers en de yy/
Tot dat ick weerom coom hier stelle aen de sy.
Waer liefd' verkeert in haet: (wy dadelijck bevinden)
Dat die haet grooter is als ofmen noyt beminden.

VIERDE BEDRIIF.

Heliodoor *en* Pamphilio. *Met al het schilder ghereetschap.*

Heliod. T'Verburghen heyl'ge wit uws voorsichticheyts boogh
Te duyster is/ o Godt/ voor ons bevliesde oogh/
't Gheschickte wisselt niet/ u slot wert niet ontslooten/
En van u Godt/ o Godt/ wy niet als goet genooten.
O borne alder goet/ diet alles hier beheert/
Hy knielt Heer gheeft dat uwen knecht zijn wille buyghen leert
Ghewillich onder u/ en soo ootmoedich buyghen/
Dat zijn ghelaten hert u voorsicht mach ghetuyghen
De Lam'ren uwes volck u heyl'ghe wil verstaen
Door hen welvaerdicheyt en zy u wils-wech gaen/
Waert anders/laes/hoe soud' 'thert schrickelijck vervaren/
Door twijffel of men oock u uytverkoren waren/
Dus Heer u milde aert/ deur weldaet dubbel fout/
Schickt door u heyl'ghe gheest/ dat 'tal op u vertrout
O'alvoeder/ d' hoghen Son beligt ons met zijn stralen
Maer moet hy niet zijn licht van u/ o Godt/eerst haelen!
En wat zijn vinn'ge vier onmatelijck verhet

Sent

Sent ghy niet weer de maen die 't al in mate zet?
De starrens held'ze aerd'/ met tintelend' gheflicker
Ist niet alle u stuur/ o Heer/ o al beschicker?
En schickt ghy 't al ten best/ hoe soud' ick my versteuren
Vermits my Celestijn, na wensk niet mach ghebeuren?
't Is moogh'lijck my niet nut/ o Godt 't is u bekent
V bid ick hooghen Heer/ genadelijck my sent
Een yverich gemoedt/ en sonder meer begeeren
Van alles wat gheschiet alleen sy 't u'wer eeren/
Ryst op. Breeckt Heer mijn eygen wil/ Heer maeckt my u'wen knecht
Dat ick u heyl'ghe God/ mach dienen trou en recht/
Nu vind' ick my gherust/ wel wat mach daer doch weesen/
't Is een boerinne kleet/ soud 'tquaet zijn dat ick dese
Boers kleedingh nu aen treck/ en in een vreemde schijn/
Noch eens besichte gae/ mijn schoone Celestyn,
Die Polotheus, laes/geluckelijck sal trou'wen/
O laet my doch die star bedecktelijck aenschou'wen
En stelen mijn herts vreughd' behendich onder 'tjuck
Met dese Emers beyd/ en smaeckelijcke pluck
Een bittre dorre bloem/ want yder sal vermoeyen
Dat ick te velde gae/ om melleken de Koeyen.
Pamphil. Heliodoor, hoe dus? Heliod. Pamphil. mijn vriend'
Verwondert niet dat ghy my in dees kledingh vind'
Pamphil. Hoe in dees Boeren py? Heliod. In dese Boeren kleden
In dese vreemde schijn gaet reyne liefd' my leden/
En onder 'thouten Juck met Emers gh'lijck ghy siet.
Pamphil. Ist met u dus verkeert? Heliod. Helacy/ dit is niet
Te gh'lijcken by 't vervorm/ want liefde my verkeerden
In eenen uurwerck/ en in de hersenen hy leerden
De raeykens mede gaen/ door 't onrust mijns ghedacht
De voeten zijn de tijt/ en tijt met yver tracht
Te volghen hertens wensk/ het klockken is mijn herte/
De hamer Jalousy/ vol droeve bitt're smerte/
Die half en heele uur/ jae oock minuten slaet/
En 't wyserken des werck/ in mijn ghesichte staet.
Pamphilio, daer sult ghy levendich bevinden
Hoe trou/hoe reyn/hoe seer/ Heliodoor, beminden/
Pamphilio, besiet. Pamphil. O vriendt Heliodoor
V droefheyt my bedroeft. Heliod. Helacy/ ick verloor
De Noorden pool/ wiens licht mijn siele soo besinden
Dat ick int s' Hemels rond/ niet eenen star can vinden
Die myn verd'waelde gheest ten haven stuuren mach
Betoghen is de lught/ de zonne gheeft gheen dagh/
Pamphilio. op me. Pamphil. Kost ick 't u helpen draghen
'k Bethoonden u mijn liefd'. Heliod. De liefde doet my klaghen
't Is liefde diet my doet Pamphilio. Pamph. Helaes/
Verloort ghy dan u lief? Heliod. 'k Verloor mijn levens aes/
'k Verloor heur niet alleen/ maer ick verlies my selven

Pamphilio, my zelfs/ mocht ick dit rif bedelven
Ick graefde flucx mijn graf. Pamph. Heliodoor, bedaerd/
Ghy zijt het niet alleen op dees bedroefde aerd'/
„ Op dees benaude wereldt heeft yder mensk zijn quellen/
„ Soo raslijck keert het luck / dat hemels worden hellen/
„ De vreucht verkeert in rouw/ de blyheyt in verdriet/
„ Het lachen in ghehuyl/ het schateren in niet
„ Als suchten en gheclach/ want al des werelts goeden
„ Is mommen cans gelijck/ het Ebben en 'thooch vloeden
Wat? is u lief u stuur?

Heliod. Ja dat sy niet en siet
De tranens bloed'ge tocht/ die uyt dees ooghen vliet.

Pamphili. De stuurheyt in de maeght bet-weters spytich laecken
„ Nochtans is stuurheyt 't schilt om d'eere niet te raecken/
„ Als wulps en gayle min 't eerbare Nimphken terght/
„ En om lusts boet te stout/ het eerlijck herte verght/
„ De min ghebruyckt gheen reen/ maer lust doet hem verkiesen/
„ Dus stuurheyt voeght heur wel/ die d'eer niet wil verliesen/
„ 't Is moogh'lijcke 't eerlick toom die u dus claghen doet.

Heliod. 't Is eerelijcke liefd'/ die immer mijn ghemoet
Sorghvuldigh heeft beheert. Pamp. Ick bid u mach ick 't weten/
Wie ist? Heliod. Die ick bemin/ die mijn hert heeft beseten
Als Septer vrou? Pan. Wien ist? Heliod. 't Is lieve Celestyn.
Ach/ ghy Celeste/ naem/ hoe luckigh zoud' ick zijn/
Dat u Heliodoor, u naem met vreught mogh t uyten.

Pamphili. Ick meende dat ghy waert om 'thuwelijck te sluyten.

Heliod. O sluyten d'asem op/ en scheyden lijf en ziel/
Ach/ hoe mijn herte beeft/ 'tgheluck heur lichte wiel
Op 'tspytighst' omme keert.

Pamphili. Met wien sal sy dan houwen?

Heliod. De lieve perle zal met Polotheus trouwen.

Pamphili. Met Polotheus, hoe? Lucia zomen seyt/
Die trout hem. Heliod. Neen/ O neen heur Vader heeft beleyt
Het hu'welijck met hem. Panph. Wat? ghy moet u verzinnen.

Heliod. Godt gheeft; Pan. Doch ick zal haest de waerheyt ondervinnen.

Heliod. Hoe dat? Panph. Want Celestijn die heeft op mijn verzocht/
.k Heur conterfeyten soud'/ so dat ick met my brocht
't Ghereetschap tot de kunst/ ziet hier het waere teycken.

Heliod. Panphilio, ist waer? mijn leden my besweycken/
Ick bid u laet my gaen/ om schilderen dat beelt/
In schijn gh'lijck of ghy 't waert/ Panphilio so steelt/
Heliodoor noch eens het by-zijn van die waerde.

Pamphili. Ghy zijt mijn onghelijck van wesen/ stalt/ en baerde/
My dunckt het qualijck voeght.

Heliod. Neen/ leent my slechts u kleedt/
En eenen valsen baert/ die vind ick wel ghereet/
Ten naesten u ghelijck. Pan. Hoe zult ghy 't dan voort maecken/
Verstaet ghy schilder-kunst? Heli. Een dood man zal haest raken

't Dood

't Dood-verwen sonder kunst/ 'k verstae so veel daer van/
Dat ick de omhael van een troonje maecken kan,
Dus weygher't niet mijn beed'.

Panphilio Voor my ick ben te vreden/
Daer is 't pallet/ en al de verwen oock gherede/
Het lood-wit/ oocker-lack/ bruyn-rood/ vermelioen/
Keuls aerd/ gheel/ omberen zwart/ het gheen ghy hebt van doen/
't Is alles t'uwen best/ begheert ghy ooc mijn kleeren?

Heliod. Voor al. Pan. Hout daer ick zal van alles u stofferen/
En gheeft my weer u kleet/ ziet dat ghy 't wel beleght.

Heliod. Pamphilio mijn vriendt/ ghy toont u vriendtschap recht
Zo mijn verbaesde gheest het schild'ren niet kan henghen/
Zo zal ick u heur beelt/ hier in mijn herte brenghen. Binnen.

Pamphilo aen hebbende de kledingh van *Heliodoor*.

Ghelijck Heliodoor, Pamphillio oock klaeght.
Ach/ sleghte en boere kleedt een droevigh hert u draeght/
Ghelijck ghy bedeckten 't zijn/ zoo decke ghy oock het myne/
Dus yder heeft zijn kruys/ een yder draeght het zyne/
Niet wel gheloof ick 'tgheen Heliodoor my zeyd/
Want Polootheus kan niet trouwen hunliens beyd.
Lucia, dat ghaet vast/ heeft Polotheus verkooren.
Zo Celestijn hem lief/ dat's niet als liefd, verlooren.
't Is vreemdt 'tgheen hy my zeyd'/ maer/ lacy/ al te wis/
Dat mijn Lucia liefd' tot my verlooren is/
En of ick in dit kleet/ de schoon noch eens moght spreecken/
Op offrend' heur mijn ziel/ en tranen liet uytbreecken/
Als tuyghen van mijn trouw'/ op dat zy klaerlijck ken.
Hoe wel zy my verlaet ick noch heur liever ben/
En wezen zal/ so langh dees azem lught zal gheven/
En met heur lieve naem oock eynden zal mijn leven.
Ach/ die eens deughdlijck liefdt hoe vast boeydt ons die band/
Ghy Batavieren van mijn zoete Vaderland/
Laet ick u spieghel zijn/ hoewel ick heur moet derven/
Zo zal Pamphilio noch met heure liefde sterven/
De grootste glory die mijn herte wenschen kan/
Is dat ick alle liefd'/ als tot heur uyt my ban.
Ghewortelt is mijn trouw/ die vast heyt kan niet breecken/
Het quaedste dat ick heur swenck/ is dat ick my magh wreecken/
Door proeve mijnes liefd'/ en hertelijcke been/
Ick Gode bidt hy heur/ heur hertens wensch verleen.

Lucia.

Lucia, Wel wien is in mijn kleet? Panph. Die u heeft in zijn herte.
Lucia Wie ist? Panph. 't Is hy helaes/ vol droeve bitt're smerte.
Lucia. Sal ick hem spreecken aen? Panph. Ach alderzoetste stem/
Neen Nimphe/ 't past my best want lacy/ zo ghy hem/

 Ver-

Vermits zijn trouwe liefd' in tranen doet verſmooren/
Mijn Enghel weygher niet zijn laeſte zught te hooren.

Lucia, Panphilo zijt ghy't? hoe komt ghy dus verkleedt?

Panphil. Mijn ſchoon/ ghelooft dat ick het zelven niet en weet/
V lippen gaeft ghy my wel eer om luſt te bluſſen/
Gunt nu mijn Enghel ſlechts/ dat ick u kleedt magh kuſſen.

Lucia Panphilio hoe dus? Panph Ghelijck Lucia ziet/
Panphilio en is Panphilio nu niet/
Maer mijne trouwe koſt herts trouwe noyt verkeeren/
Al ziet ghy lief my nu in deze ruewe kleeren/
Mijn ziele die is u/ Luc. 't Schijnt Gode niet en wil
Dat ick u trouwe liefd'/ door mijn weerliefde ſtil.
Den Hemel ſtuurt het al/ en teughelt on ze zinnen.

Panphilo Nochtans Lucia, zal ick ſtedigh u beminnen.

Lucia Volmaeckter is u liefd' als ick aen u verdien.

Pamphil. Ach/ dat ghy/ waerde Vrouw/ mijn herte eens moght zien.

Lucia En dat ghy 't mijne zaeght/ ghy zoudt van angſte beven.

Pamphil. Om dat ick daer/ helaes/ een ander in zagh leven.

Lucia En of ghy daer een ſtorm/ een krijgh/ een raſingh' vond?

Pamphil. Die ſpreecken niet en voeght u overſchoone mond'.

Lucia 't Vytwendigh vaeck vermomt het gheeſtelijcke woelen.

Pamphi. Want kunt ghy anders als de liefde in u voelen?

Lucia V meeningh ick verſtae/ maer ghy verſtaet my niet.

Pamphil. Hebt ghy niet al u wensk'? en noemt ghy dat verdriet?

Lucia Mijn ſpraeck onmachtigh is/ om 't gheen ick voel te uyten.

Panphil. De teeckenen uws liefd'/ die in u herte ſluyten.

Lucia De teeckenen mijns haet/ en liefde die ick heel.

Panphil. Is haet en liefde beyd' in 't herte even veel.

Lucia De laetſt vermoordt de eerſt/ maer d'eerſte kan niet ſterven.

Panphili. En ſal de eerſt om d'laeſt hun wenſchen moeten derven?

Lucia Waer liefd in haet verkeert/ is liefd' een dubble haet.

Panphili. Daer is oprechte liefd'/ die gheen haet in een laet.

Lucia Waer al 't ghehoopte miſt/ is dat niet om beklaghen?

Panphili. Ghelijck als d'eene liefd'/ en d'aer gheen liefd' kan draghen.

Lucia Die wil niet als hy mach/ mach vaeck niet als hy wil.

Panphili. Hoe hoogher datmen vloogh/ hoe lagher datmen vil.

Lucia Die tijt gheen tijt en aght miſgunt de tijt de tyden.

Panphili. Die noyt verdriet en had ghevoelt gheen anders lyden.

Lucia Te veel ghekeurs/ helaes/ ons kieſingh miſſen doet.

Panphili. 't Is wel verkooren 't gheen oprechte liefde doet.

Lucia Te qualijck iſt ghetreft/ als wy gheen liefd' ghenieten.

Panphili. Hoe komt/ Lucia, dat u lieve ooghen vlieten
In kriſtalyne vaght? wat deert u lieve maeght?
Wat ſchort u waerde Nymph? wat iſt dat ghy beklaeght?

Lucia Panphilio, ay me/ ach/ koſt mijn herte breken.

Panphilio Kunt ghy 't niet ſpreecken uyt/ betoont my eenigh teecken/
't Zy dat ghy my miſtrout.

Lucia Ach tonghe dat ghy ſpraeckt/

So

So melden ghy mijn schandt/ ach hoe dit herte haeckt
Nae't droeve diepe graf. Binnen.

Panphilio Lief/ wil u passy maten/
Ick volgh heur waer zy gaet/ 't en kan heur niet verlaten. Binnen.

Celestina, Heliodoor *in Panphilios kleeren.*

Celestina. O bitt'ren droeve eeuw/ u onluck komt te post
Indringhen teghen wind/ die zughtens vlaegh ontlost/
Sal dese Pelgremaeg/ ach God/ noch langher duuren?
Sal nimm'r uwen wil mijn levens eyndt bestuuren?
Wy menschen scheps'len zijn door goddelycke raedt/
Waer ruste nimmer plaetst' in hoogh of laghe staet.
Phanphilio, ghy hier? hoe quaemt ghy doch niet eer?

Heliod. Die eens komt niet vertoeft/ wat's Joffrouw u begheer?

Celestina Panphilio 'k heb lust/ dat ghy my wilt op't kunstighst'/
Nae't leven schildren/ en laet u penceel nu gunstighst'/
En aerdighst' toonen kunst. Heliod. Wel Joffrouw Celestijn,
Wilt ghy't in deze kle'en? Celestijn Panphilio ten zijn
De kleed'ren niet die ghy sult trachten wel te raecken/
Maer wilt het aenghezight nae't levens beelde maecken.

Heliodo. Dit licht behaeght my best. Celest. Wel stelt my nae u zin.

Heliodo. Een weynigh derwaerts zit/ op dat ick schaduw' vin.
En siet my vrylijck aen/ gh'lijck of ghy hem bezighten/
Die ghy u weerliefd' gunt. Celest. Helaes/ wy arme wighten/
Spreeckt doch niet van de liefd'.

Heliodo. Liefd' is een heyl'ghe kraght/
Die d'herten so beheert door godelijcke maght/
Dat wy niet zijn ons selfs door reyne liefds verkiesen/
Maer in't gheen datmen lieft ons selven wy verliesen.

Celestijn. En sulcken soeten pijn/ en sulcken vreemden gril/
Dat 'tgheen men niet en mach/ men yverighste wil.
Panphilio, mijn vriendt/ Panphilio ick wilden/
Ghy my so schild'ren kost/ gh'lijck of mijn herte trilden/
Gh'lijck of ick waer verbaest/ en droevigh van ghesight/
En dat ick oogh' op een/ op een/ op een/ door plight
Die ick hem schuldigh ben/ en schildert my verduystert/
Ghelijck een donck're nacht.

Heliodo. Sit neer en ztil.

Celestina Maer luystert/
En stelt daer by dat ick roep dickwils/ laes/ helaes/
En wringh mijn handen t'saem.

Heliodo 't Sal zijn. Celest. En dat ick raes.
Ghelijck een sinn'loos mensk'/ en in mijn swaerste droomen/
Veel vreemtheyts mijn ghemoet/ en my te vooren komen
De vrughten mijnes hoop. Heliod. Wel alles sal gheschien.

Celestijn. En dat ick dickwils wensk' my light te moghen zien/
De waerste lieve son.

Seght

Heliodor Seght vry al u begheeren.
Celestijn En schildert oock hoe dat mijn vader wil beheeren
De teughel mijnder wil.
Heliodor 't Zal zijn/ zit still'kens neer.
Celestijn. Maer schildert dat ick segh/ hoe dat ick niet begheer/
Om dat ick niet en kan. Heliod. En sal ick hier oock stellen
Sijn antwoord ?
Celestijn. Jae voor al/ hoe dat hy mijn herts quellen
In't minste niet en aght/ al gheef ick al mijn reen/
Al smeeck ick met ghebeen/ hy antwoordt stadigh neen/
Panphilio, en stelt des Hemels tent vol starren/
En dat mijn zinnen daer in 't flickeren verwarren/
Terwijle dat ick zoeck/ en lacy niet en vin
Die pool/ die man/ die helt/ die trouw'lijck ick benuin.
Heliodor Wel nu/ maer ziet my aen. Celest. En dat ghy niet vergheten
wilt/ wel te beelden af de trouwe mijns ghewceten/
Een vast gheheyde liefd. Helio. Wel heb ick het nu al ?
Celestijna En schildert dat ick vaeck van flauwt ter aerde val/
En nat de droge aerd' met laeuwe-bloede-tranen/
En dat ick dickwils traght mijn vader te vermanen
t'Ontfarmen mijne staet/ diet/ lacy niet en acht
Heliodor Wel isser noch yets meer ?
Celestina Ja schilder mijn ghedacht.
Een Doolhof vol verdriet.
Heliodor 'k Salt wel na 't leven treffen.
Celestina. En dat ick dan mijn stem op 'tluyste op gae heffen/
En roep/ o God was liefd'? En vaecken als ick droom
Dat ick zijn naeme noem/ en niet in 't minste schroom/
Te noemen hem mijn lief/ mijn hert/ mijn vreught/ myn ziele/
En dickwils dat ick dan al slapend' droevich kniele/
En eysk' de Hemel hulp.
Heliodor. Wel nu ick ben ghereet/
Sit stil/ en ick begin/ want ick nu duyd'lijck weet
De grondt van u begheert/ zoo weet ick het te maecken/
En alles wat ghy seght naet leven oock wel raecken
Celestina Wat schildert ghy nu doch ?
Heliodor Nu teycken ick het haer/
Celestina Het haer ? dat wil ick niet/ maer schildert dat ick vaer/
En dollig raes/ en tier/ en uyt treck beyd' mijn vlechten/
Op dat mijn ving'ren niet in d'haren souden hechten.
Heliodor 't Een voor en t' ander nae/ stelt u weer in u stoel.
Celestina Panphilio vergeet niet dat ick hier ghevoel
Een Kancker die staech eet/
Heliodor En hoe sal ick hem noemen ?
Celistina. Noemt hem Heli, ha tongh/ hae tongh/ wat wilt ghy roemen
Van 'tgheen ghy niet en hebt ? Panphijl. ick bid u gheeft
Ghy selfs de quel een naem.
Heliodor Zoo hy gheen name heeft

Soo

So sal ick mijn penseel een name laeten vinden/
Celestina. Wat schildert ghy? He. De naem.
Celestina Wat naem? He. Van u beminden.
Celestijn. Pamphilio, waer ist? He. Int midpunt uwes hert
Celestina Wien ist? He. 't Is Polothues.
Celestijn. Ach oorsprongh mijnes smert/
Ghy woeckenaer mijns rust/ wilt gh' in mijn herte stellen
Dat beufwight/ die mijn lust verkeert in duysent quellen/
Flucx gheeft my u pallet/ 'tpanneel in stucken breeck.
Heliodor. Bedaert u Celestijn,
Celestijn. Ja ick mijn hert doorsteeck/
De wantrou my beheert/ ach/ leven mocht ghy vluchten.
Heliodor. Besadicht lieve maeght Ce. Ha mocht ick het uyt sughten
G'lijck tranen barsten uyt. He. Ondeckt my doch u quel
Celestijn. Pamphilio, ick leef in een bedroefde Hel.
Heliodor. Wie ist doch diet u doet/ en wilt voor my niet helen
Celestijn. Hae lieven waerdste jeught/
Heliodor. De liefdens stormen telen
Vaeck weer een soete tijt/ de quel moet zijn gheklaeght/
Want 'tis een dubbel quaet/ diet heymelijcke draeght.
Celestyn. Panphilio, belooft ghy dat ghy 'tstil zult houwen/
Op uw mannen woord'? Heliod. Ja ick ter goeder trouwen.
Celestyn. Ick lief/ Heliodoor, die alderwaertste helt.
Heliodor. Lieft hy u niet?
Celestyn. Ach/ja/ Panphilio/ het quelt
My mits dat onse liefd'/ mijn Vader wil beletten/
Hy wil dat ick mijn liefd'/ op Polothes, soud' setten/
En liefd is soo gheheydt/ tot mijn Heliodoor,
Dat liever ick helaes/ mijn leven flucx verloor/
Eer dat ick wisten soud / met hem wil ick liefst' leven
Alwaer dat d'ander my septer en kroon moght geven.
Heliodor. Wanneer spraeckt ghy hem lest?
Celestyn. O Godt 't is my verboon/
Mijn Vader dat belet:
Heliodor. En oft u vader schoon
Verbiet/ hebt ghy wel lust om hem noch eens te spreecken?
Celestyn. Ach Waer mijn luck soo rijp
Heliodor. Wel gheeft my slechts een teecken
Waer by Heliodoor, mach weten dat ghy 't meent/
En dat ghy hem uyt liefd'/ zijn by comst graegh verleent/
Ick weedt dan raedt dat hy in haest by u sal wesen.
Celestyn. O Godt dat ons gheluck soo hoogh moght zijn geresen
Panphilio, mijn hert/ ick bid u draecht dat meed'
Want leeft mijn ziel in hem/ mijn herte is ghereed/
Om 't hem al offer-muut vry willichlijck te geven.
Heliodor. Mijn waerde Celestijn,/ Ach voedster-vrouw mijns leven
Hier is Heliodoor Celest. Heliodoor zijt ghyt?
Hae/lief. Heliod. Hoe ist mijn hert? Ach eynt ghy nu u tijt

Zy valt in flaeuwte.

Door 't hebben uwes wensk? suyt ghy dees lieve ooghen?
Is u mijn Enghel, dan u lieve geest ontvloghen?
Is vreught u levens graf/ gh'lijck rouw u leven was?
Valt nu het laste sandt des tyt uws jeughdens glas?
Mijn Nimphe, Celestijn, sal ick de oorsaeck weesen
Dat nu de Sonne set/ waer uyt mijn vreuchden resen?
Ist mijn onluck dat ick dees starren luycken moet
Waer op mijn jeughdens ziel/ so langhe heeft gevoedt?
Helaes/ verliest ghy nu u asem-ambers lughte
Door een benaude zuick uws hertens laste sughte?
Waert ghy u leven moed'/ nu ghy u leven zaecht?
En d' Hemel met ootmoedt u ziel ten offer draeght?
Was dese eeuw' te snood' voor u mijn lief te leven?
Maer met de heyl'ghen wilt/ u in ghemeent begheven
De werelt is te woest voor u te leven in/
Verwisselt u daerom in hemelse Santin/
Verschrickelijcke dood/ ghy wreeden-mensk-verslinder/
Afgrysselijcke kracht/ ghy lijf en ziel ontbinder/
Hoe ghy natuure trotst/ dat ghy dit lieve beelt
So schielijck/ laes/ helaes/ ontyd'lijck ons ontsteelt/
Dit lieve laeuwe bloedt in kil-koud' doet verkeeren/
Dat niemant teghens u ghewelt zigh magh verweeren.
Nu vlieght de heyl'ghe ziel uyt deze schoone kas/
Die in volmaecktheyt zelfs natuurens prove was
Wat jammer ist dat ghy u graven zult vercieren
Met sulcken schepsel/ ach/ tot voedzel uwer dieren.
Ach werelt/ droeve eeuw'/ u schoonste raeckt ghy quijt/
Al ons Bataessche vreughd'/ ontruckt de grijze tijt/
Ach/ armen/ die wel eer/ (als liefd' dit beelde kusten)
Verhoopten/ dat ghy lief/ hier inne noch zoud' rusten/
Vernoemt u zelven stuer/ want ghy 't verhoopte derft/
Het dood-bed u vry naemt/ waer op u waerde sterft.
Ha/ liefste rooze mondt 't verwelckent van u kleuren/
Doet dit benaude hert van rouwe droevigh scheuren.
Ha/ eelste maeghdens borst/ waer mijn herts ziel bezluyd.
Ghy die ick heb verwaght/ werdt nu des hemels bruyd.
Ach/ lief/ rust waerde Vrouw'/ mijn hert wilt mede draghen/
Het overblijfsels eynd' van mijn bedroefde daghen.
Gheen lighte heeft den dagh/ de son niet meer om gaet/
Nu schoone Celestijn Heliodoor verlaet/
Nu 't leven van my scheyt door 't sterven van mijn waerde/
Nu wenskt Heliodoor, geen leven meer op d'aerde/
De werelt die wel eer een hemel scheen te zijn/
Door 't lieve heldre light mijns Enghel Celestijn,
Wert nu een droeve hel/ Aræta magh wel treuren/
Nu d' hooft-vrouw' van heur rey/ de keur van al heur keuren/
Het naeckte beeld heurs selfs/ de bruyne aerd bevat/
Ach/ eelste reynste Nymph/ die oyt de Wereldt hadt.

Hoe

Hoe wel de koude dood vernielt u jeughdigh leven/
De tytel van u eer blijft op u graf beschreven/
In't hardtst en diepste stael met erffelijcke roem/
Dat onder uwen Sarck rust d'eelst Bataeffse bloem.
U fame zal van eeuw' tot eeuw' u lof ghetuyghen/
En voor 't eerlijcke graf veel knien onzighlijck buyghen.
Ghy lieve Nymphen ziet/ dus veel vermagh de deughd.
Laet deughd en eere zijn/ de Atropos uws jeughd/
Al smeeckt u gayle lust/ al troetelt u de minne/
Al terght u 't krancke vlees/ en laet u niet verwinnen/
Een kleyn minutjens vreught des vleeschelijcke vrouw'
Beswaerde u eele ziel met een gheduur'ghe rouw/
Al waert ghy zo volmaeckt/ dat u niet moght ghebreecken/
Van 'tgheen het Lichaem roert// jae by Heleen, gheleecken
Naturens kunstens proef/ en d'eere niet ontsiet
Soo zijn u gaven gheen/ u hebben min als niet/
Ontciersels zijnt veel eer/ als schoonheyts gaven gheven
Helaes/ een dartle wil van vuyl ontuchtigh leven.
Ach arme slaverny/ vermomdt/ begrijnst/ versot
Want die ghy 't meeste gheeft/ is d'eerst die u bespot/
Verdwaelde domme zin hun dertelijck doet steyg'ren
Want langher niet en duurt/ zijn minne als heur weyg'ren.

Myn *Nimphe*, had myn hert, desgh'lycx had ick het heur
Myn herte gaf ick heur, om my heur hert te gheven,
Heur herte was myn ziel, myn herte was heur leven
Gheen Septer nam ick, noch zy oock gheen croon daer veur,
Zy wonden eerst myn hert, myn hert heur herte wonden,
Zy eerst ontstack myn vier, d'oor 'tloncken heurs ghezight,
De vlammen van myn hert heeft heur vier oock ontlicht,
Het weer vier, van myn vier, heeft heur weerliefd' ontbonden.
Zeght vry bedroefde Ztem in bitterst' myns getreur
Mijn Enghel had mijn hert desgh' lijcx had ick het heur.

Tuyght ghy het lieve mondt/ wien dat sy had verkoosen/
Ghebreckt u asem klanck/ laet uwe lippen bloosen/
Als 't ware teecken van een onbeveynst ghemoedt/
Of nat maer dit Corael/ met heure Nectars soet
Of blickt maer eens ter vaert dees toegeluyckte starren/
Of laet dit gouden haer al krullende verwarren
Op dit Albastre vel in een robijnnen kleur/
Als teken dat sy heeft geliefdt/ Heliodoor.
En ghy yvoren hand/ verbindster onser trouwe
Die door u lief gedruckt het herte mijnes vrouwe
In mijn hert hebt gheprint/ mijn hant rou ick u gheef
Sy in mijn hert zal zijn/ zoo langhe als ick leef.
Vaert wel mijn waerde Nimph, 'tschijnt nu de engh'len streven
Wien dat u zael'ghe ziel de welcoom-hant sal geven
Int hoghe heyl'ghe koor/ gh'lijck liefde ons verbond

Hy kust heur. Beseghelt ghy 't voor 'tlaest/ met u besturven mond.
Ha/ laetste droefste kus/ Helaes/ ick voel noch leven/
Ach lieve Celestijn. Wilt al-vermogher gheven
Dat dese flauwe lucht in asems cracht vermeert/
En dit dood-koude lijf/ in warmte weer verkeert.
't Scheen of het vier mijns liefdt doort ernstich hertigh kussen
Mits ick gheraeckten heure lippen om te blussen
De yver mijnes ziel/ heur kilkoud weer ontstack
En die beknelde tocht heurs asems vlughte brack.
Niet vreemdts en ist Goddin (van u heb ick mijn leven)
Dat ick door diep ghesught/ u hert lught heb ghegheven/
Dwinght uyt mijn borst u lught/ dringt vaerdigh heurwaerts in/
Op offert al het uw'/ aen uwe Coningin/
Al mist ghy 'tleven/ denckt/ hoe zoet ghy weer gheraeckten/
Dees schoone lieve mondt/ waer ghy so langh nae haeckten/
Kust dan Heliodoor, zo langh u asem leeft/
Want 'tschijnt ghy door 't ghekus u Enghel 't leven geeft.
Hoe ist mijn lieve hert? helpt Godt/ 'k voel heur beweghen/
Heur polssen leven weer/ O Hemel zend u seghen/
O opper-milden God/ doch dese Enghel spaert/
Ghelijck de Phenix van de schoonen op de aerdt.
Ontlost u teere borst/ van dees benaude hetten/
Sught uyt mijn lieve Nymph/ laet u Auroor weer zetten/
Het purpre frisse root/ in dit Albast're wit
Uws lieve kaeckskens glans/ laet u spraeck-rijcke-lit
Door 'tuyten van een woordt my duysent levens gheven.

Celestina. Ay me/ Heliodoor. Helio. O glory mijnes leven.
Celestina. Ha Lief? Hello. O hert. Celest. Mijn vreughd.
Heliodor. Mijn ziel. Celest. Mijn al. Heliod. O trouw.
Celestina. Heliodoor. He. Mijn Nymph. Cel. Mijn eygē. He. Waerde vrou.
Celestina. Als d'overgroote rouw de hooghe vreught ghevoelden
De gheestelijcke kracht zo in mijn herte woelden/
Dat hun gheweldt het wiel mijns zinnen uyt het spoor
So schielijck dreef/ helaes/ dat ick 'tverstant verloor.
Heliodor Hoe ist mijn Enghel nu? Celest. ten kan niet qualijck wesen/
Nu ick u by-zijn heb/ hoe quaemt lief dat ghy dese
Verkeerde kleen aentrockt? Heliod. Om dat my was ghesept/
Ghy Polotheus liefdt/ en om het recht bescheyt
Te weten/ nam ick voor/ dus te verspien u vryen.
Celestina. 't Schijnt dat de haet en nijdt ons liefde niet kost lyen.
Heliodor. Daer is die schalcken man. Poloth. Wat doet de tijt oock niet.
Celestino. Lief laet ons gaen van hier. Helio. Op dat hy ons niet ziet. Bin.

Polotheus.

Polothe. Ist nu niet wel gemaeckt? Schijn. Wat duycker mach hem deeren?
Wat of de zot ghebreeckt? Schynd. Hoe gaet hy fantazeeren?
Schoonp. Wel meester dus bedroeft? Poloth. De koeck leyt in de as.
Schoonp. De kaert is valsk', Schynd, Hoe dat? Polot. Hermilio die was

In viſſchers ſchijn beſpien/ of Emerenſa vryden/
En Emerenſa oock beſloot ten ſelven tyde
Te leenen zijnen py/ ontdeckten dus hun tween/
En dat ick van de quel de oorſaeck was alleen/
Dus komt het aenden dagh.
Schoonp. Wel zo wy hun door looghen
De vruchten hunliens liefd' eerſt liſtelijck ontooghen/
Quetſt hun nu in hum eer / dat waskt dan niemant of.
Schyn-d. Seght dat ghy heur beſliept. Poloth.. Hola/ dat's was te groſ
Schyn-d. Te grof? 't is niet te grof. Schoop. En welgevonden broertjen,
So maeckt ghy vande maeght een eerlijck proper hoertjen.
Polothe. Sy is te wel befaemt.
Schyn-d. Dat zeyt niet. Schoonp. Houdt ghy wis.
Dat d'alder grootſten hoop ſal gh' looven dat zy 't is.
Polothe. Het zegghen niet deveſt/ het ſy ick het kan proeven.
Schyn-d. Als wy het tuyghen zult ghy and'ren niet behoeven.
Schoonp. Wy noemen tyt en plaets. Poloth. De looghen die begheert,
Een teecken die heur ciert. Schyn. Daer zijn wy in volleert.
Nu praterken ſegh op/ dit paſt u alderaerdighſt.
Schoonp. En om te decken my/ is u ſchijn alder vaerdighſt.
Schyn-d. Ick ſegh in 't Beegliers hof. Pol. Neen in heur vaders tuyn.
Schyn-d. Hy ciert de looghen oock. Schoonp. Ghy fieltighe ſcharluyn,
Wel/ in heur Vaders hof/ daer zaghen wy het grilleken.
Polothe. Befaemen heur ter vaert/ hoe dat ghy hadt heur willeken/
'k Wed dat Hermilio dan het meyſken niet begheert.
Schoonp. So blijft ſy ſonder man. Schynd. En ſchandelijck onteert.
Schoonp. Wy brengen 't aen den dagh. Schynd. En laet ghy 't aen u leunen.
Polothe. Maer ſpreeckt uyt eenen mont. Binnen.
Schyn-d. Ghy meught daer wel op ſteunen.
Schoonp. Adieu/ mijn Heer. Schynd. Vaerd' wel.
Schoonp. Wy broeyen hem wel mal.
Schyn d. Wel wat oft noch in t eynd' met hem noch weſen ſal.
Schoonp. Eerſt ſtont hy na heur eer. Schynd. Maer ſy was al te eerlijck,
Schoonp. Nu ſteelt hy heur eer. Schynd. Voorwaer 't is al te deerlijck.
Schoonp. Wel/ ick wil na den Dam. Schyn. Ick na de nieuwe brugh.
Schoonp. Tot booſheyt zijn ſteets beyd' ons willens vleugh'len vlugh.

Lucia.

O wereldt/ looſe mom/ u ſchijnſel niet en teelt/
Als bondels vol verdriet/ die onſe ruſte ſteelt.
En ghy blind-hockte-vrouw/ raept ghy hier in u vreughd'/
Als ghy vermoordt de ziel van reuckelooſe jeught?
Raept ghy hier in vermaeck/ als de tranens vlaghen/
Door volheyt vande voght/ om ſtrijt malkander jaghen?
Schept ghy hier in u vreughd'/ ick op dit bleecke vel/
Als tuyghſters mijns verdriets/ mijn tranen u toe tel?
Is dit u iuſt fortuyn/ nu deſe weenens ſoutheyt
bevlieſen d'ooghen gh'lijck in kreuple dorre oudheyt?

Ach/ blindt vry al 'tghesight/ op dat ick niet beoogh
Dees dulle werldt die/ laes/ Lucia valsk toe boogh/
'k Vervloeck u trotse rond/ ,tvervloeck u dwase sothept
'k Begeef my uyt u rey/ Ach heyl'ghe hooghe godheyt/
Sift doch mijn zinnens koor van 's werelts yd'le waen/
En dit boetvaerd'ghe hert stuurt op de vayle paen/
Om leeren wat ick ben/ en wetend' mijn onwaerde/
Jck u ghenaed'/ o God/ verbrede op de aerde.

Polotheus.

Polothe. Js dat Lucia niet ? Lucia dus ghekleet ?
Lucia Ghy heer ziet mijn hert/ ghy alles weten kunt/
En twijffel niet/ dat ghy my u ghenade gunt.
Polothe. Lucia in 'tghebedt ? Luc. Ghy hier ? ghy soud' u schamen/
Ghy valske booswight/ dat Lucia ghy zoud' namen.
De naem is veel te goedt/ dat die naem asem vondt/
Om uptghebzocht te zijn door sulcken valsken mondt/
Eedt-breecker /schalcken fielt/ ghy dobbel-tongh// bedriegher/
Eerquetser/ God-vergeet/ ghy wispeltuur'ghe liegher.
't Gheen ghy my hebt ghedaen/ Lucia u vergheeft/
Maer waerdigh niet en zijt ghy op de aerde leeft.
Ghy lieve maeghden houdt mijn ongh'luck in ghedachten/
Op dat ghy u wel meught voor dubb'le tonghen wachten. Binnen.
Schoonp. Jst nu niet wel ghemaeckt ?
Schyn.d. Jst nu niet wel ghepreeckt ?
Schoonp. Jst nu niet wel ghevrypt ?
Polothe. Mijn hert van spyte breeckt/
Nu Celestyn oock met Heliodoor gaet trouwen.
Schyn-d. Wat kunnen wy al doen ?
Schoonp. Wat kunnen wy al brouwen ?
Poloth. Wat seght ghy ?
Schoonp. Niet mijn Heer.
Schyn-d. Hoe staet hy nu bepist ?
Poloth. Wat ?
Schyn-d. Niet mijn Heer.
Polothe. Nu blijckt dat al mijn arghelist
De man tot schande breught.
Schoonp. 'tKost anders oock niet wesen.
Schyn-d. Hy vrijden vier ghelijck.
Schoonp. Maer kost hun niet belesen.
Schyn-d. Hoe schoon dat ghy oock spraeckt.
Schoonp. Hoe deughzaem ghy u hielt.
Schyn-d. Jae watten arghen loer. Schoop. Jae watten schalcken fielt
Polothe. Hoe nu? wat zeght ghy knecht?
Schoonp. Ghy mooght gheen moedt verliezen/
Wy sullen weer op nieus weer ander vrijsters kiezen.
Schyn-d. En mallen zo wat heen. Poloth. Jck treck flucx uyt het landt.
Waerom?

Schoonp. Waerom? Schijn. Vraegt ghy waerom? om d'overgroote schans
Schoonp. Hoe staet hy nu en suft?
Polothe Hoe dat? Schijnd Maer ghy moet weten/
Als ghy zijt buyten 's lands wert alles voort vergheten.
Polothe Ach/ niemant quam in last hy brocht zigh zelfs daer in.
Schoonp. Hoe meester komt nu eerst dat spreeckwoordt in u zin?
Schyn-d. 't Is nu te laet bedoght. Schoon. Het kind is al verdroncken.
Polothe Kouragie/ 'k wil op nieus mijn prachtigh op gaen proncken/
En nemen aen de reys. Ha wien ick noch bedriegh. Binnen.
Schyn-d. Wat dunckt u van de quant?
Schoonp. Wat dunckt u van die vliegh?
Schyn-d. Wy hebbent wel beschickt.
Schoonp. Schijn-deugh. ghy kunt wat brouwen.
Schyn-d. Zwijght Schoon-praet, zeecker ghy meught wel u snater houwen
Schoonp. Beziet u zelven eerst/ eer dat ghy't my verwijt.
Schyn-d. Neen/ gheeft my vry de handt/ want ghy doch Schoon-praet zijt/
Die al de Wereldt loert/ want woorden moetmen ghlooven/
En door een praetjen kunt ghy d'herten boertigh rooven/
Wat werckt ghy doch al quaets.
Schoonp. En ghy doet niet veel goet.
Schyn-d. Speel op goen dagh mijn Heer.
Schoonp. D'een boef den ander groet/
Van voren schijn ghy yets/ maer laetmen u aenschouwen
Van after/ zoo magh elck van u Schijn-deugh wel grouwen.
Schyn-d. En ghy? Schoonp. Keer u eens om.
Schyn-d. En laet men u eens zien.
Schoonp. Wat duycker ick nu zie/ men zoude van u vlien.
Schynd. Ghy zijt de duyvel gh'lijck.
Schoonp. En ghy de mondt der hellen.
Schyn-d. Schoon-praet wat moghen wy malkanderen doch dus quellen/
Wy zijn doch eens van aert. Scho. En vrouwen meen'gen kuur
Die u ghelooft is zot. Schijnd. Die u ghelooft is puur.
Schoon. Wel broertjen/ wat is't zlot/ waer zullen wy belanghen?
Schynd. Nae d'ouden neeringh' weer.
Schoonp. Wat meent ghy aen te vanghen?
Schyn-d. Ick wil ter bruyloft van Hermylio en Emerens.
Schoonp. Ick meed'/ dat's wel bedocht/ daer zullen wy na wens
Ons kunrtjens speelen dan.
Schyn-d. De Feest wert oock ghehouwen
Van Celestina, die Heliodoor zal trouwen.
Schoonp. Daer moeten wy oock heen Schynd En vrijen dattet klapt.
Schoonp. Want menigh meyskeu wert door ons in't net betrapt.
Schyn-d. En wercken vaecken wel een koddighe boelagie.
Schoonp. Hier eyndight onze Spel der Batavierse Vryagie.

FINIS.